

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Doksan İkinci İçtima

30 . X . 1336 Cumartesi

MÜNDERECAT

	Sayfa		Sayfa
1. — ZAPTİ SABİK HULÂSASI	229:230	3. — Zâbitanın vazife esnasında telef olan hayvanlarının tazmini hakkında kanun lâ-yihası.	233
2. — ÂZAYİ KİRÂM MUAMELÂTI	235,242, 245	4. — Cebelibereket ve Kozan sancakları- nın müstakillen idaresi hakkında kanun lâ- yihası.	244
1. — Evvelce memuriyeti teroîh etmişken bu defa tekrar mebusluğu tercih ettiğine dair Canik Mebusu Hasan Fehmi Efendi hakkında Dahiliye Vekâletinden mevruz tezkere ve mumaileyhin mebusluktan müstafi addolunması.	235	5. — Ereğli kömür madeni maaşat ve masarifi için tahsisatı munzamme ifasına dair kanun lâ-yihası.	244
2. — Üçüncü şubeden münhal encümen âzâlıklarına intihap edilen zevat hakkında tezkere.	242	6. — Keçiözümlü kükürt fabrikası maaşat ve masarifi için tahsisatı munzamme ifasına dair kanun lâ-yihası.	244
3. — Denizli Mebusu Yusuf Beyle rüfe- kasının, Burdur Mebusu merhum Halil Efendinin bakiye tahsisatının ailesine veril- mesine dair takrirî.	245	4. — TEZKERELER	231
3. — LÂYİHALAR	232,244	1. — Şeriye vekâleti bütçesinde bin beş yüz liralık münakale torasına dair Şeriye Ve- kâleti tezkeresi.	231
1. — Matla'da mevkuf bulunanların aile- lerine maaş tahsisi hakkında kanun lâ-yi- hası.	232	2. — Konya hâdisesinde zâbitan ailelerine vâkı olan tecavüzden dolayı cereyan eden muhabere suretlerinin gönderildiğine dair Müdafaai Milliye Vekâleti tezkeresi.	231
2. — Bilûnum zâbitan ve efrattan âzayı mühimmesinden birini kaybedenlere sumi âza imal ettirilmesi hakkında kanun lâ-yihası.	232:233	3. — Erzincan Mebusu Tevfik Beyin, Erzincan livası mülhakatına muallim tayi- niyle mektep küşadına dair takririne Maarif vekâletinden gelen cevabî tezkere.	231

Sayfa	Sayfa
4. — Trabzon Mebusu Hüsrev Beyin, Merhum Reşit Hikmet Beyin çocuklarının tahsil ettirilmelerine dair takririne Dahiliye ve Maarif Vekâletlerinden gelen cevabî tezkereler. 231:232	teklifi kanunisi, Diyarbekir Mebusu Hamdi Efendinin, tetkikatı temyiziyeden alınacak harçlar hakkında teklifi kanunisi ve Adliye Encümeni mazbatası. (2/56, 2/57). 239:240
5. — Hiyaneti vataniyeden mahkûm Feke karyesinden değirmenoi Nureddin hakkındaki evrakın gönderildiğine dair Adliye Vekâleti tezkeresi. 232	3. — İçel Mebusu Ali Efendinin, düşmana karşı ittihazı icabeden tedabire dair teklifi kanunisi ve Lâyiha Encümeni mazbatası. (2/91) 240
5. — TAKRİRLER 243,245	4. — Kütahya Mebusu Cemil Beyin, ögle tatillerinin kaldırılması hakkında teklifi kanunisi ve Lâyiha Encümeni mazbatası. (2/120) 240:241
1. — Kastamonu Mebusu Dr. Suat Beyle bir refikinin encümen içtimalarına devam etmiyen azadan beş lira kistelyevm kesilmesine dair takriri. 243	5. — Adana Mebusu Zekâi Beyin, ihracat kanununa zeyl edilecek mevad hakkında teklifi kanunisi ve Lâyiha Encümeni mazbatası. (2/102) 241
2. — Burdur Mebusu İsmail Suphi Beyin, hukuku aile kararnamesinin tekrar mevkii meriyete vazedilmesine dair takriri. 243:244	6. — Bolu Mebusu Tunalı Hilmi Beyin, Neşriyat müorimiyetine dair teklifi kanunisi ve İrsat Encümeni mazbatası. (2/108) 241:242
3. — Antalya Mebusu Mustafa Beyle refikinin, Antalya'da bir Darülfharir küşat edilmesine dair takriri. 245:246	7. — Bolu Mebusu Tunalı Hilmi Beyin, Köy idaresi hakkında teklifi kanunisi ve Lâyiha Encümeni mazbatası. (2/125) 242:243
4. — Antalya Mebusu Hasan Tahsin Beyle rüfekasının, askerın melbusatına dair takriri. 246	8. — Teşrinisani ve kânunuevvel 1336 aylarına mahsus muvakkat bütçe kanunu lâyihası, Seferberlik ve cephe zammı kanunu mucibince verilecek bir milyon sekiz yüz bin liranın iki aylık muvakkat bütçeye ilâvesi hakkında Büyük Millet Meclisi Riyaseti tezkeresi, Hudud Sıhhiye bütçesine tahsisat ilâvesine dair Sıhhiye Vekâleti tezkeresi ve Sıhhiye ve Muvazenei (Maliye, Encümenleri mazbataları. 247:251,252
5. — Antalya Mebusu Mustafa Beyle refikinin, Antalya - Burdur şosesinin ikmalî inşasına dair takriri. 246	8. — SUALLER VE CEVAPLAR 230
6. — Burdur Mebusu Ali Ulvi Beyin, Burdur Meclisi umumisi intihabatının feshettirilmesine dair takriri. 246	1. — Konya Mebusu Vehbi Efendi ve arkadaşlarının, Konya'da askere verilen ekmek nümunesinden bir parça takdim edildiğine ve bu hususta bir teşebbüs icra edilip edilmediğine dair sual takriri ve Müdafaa-i Milliye Vekili Fevzi Paşanın şifahi cevabı. 230:231
6. — MUHTELİF EVRAK 234,244	9. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER 233
1. — Aksaray'ın liva haline ifrağından dolayı mahallinden mevruî teşekkür telgrafı. 234	1. — İşgal dolayısıyla terkî mevkie mecbur kalan memurun ve ailelerine harcırah itası hakkında kanun lâyihası ve kavanini Maliye ve Muvazenei (Maliye Encümenleri mazbataları. 233:234
2. — Şark cephesi kumandanı Kâzım Karabekir Paşanın, askerimizin (Kars tabyelerine girdiklerine dair telgrafı. 244:245	
7. — MAZBATALAR 235,242,247	
1. — Hiyaneti vataniyeden mahkûm Akdağ madeni kazasının Üçağaç karvesinden molla Arif ve Kör Celâl ve sair rüfekası hakkındaki evrakın gönderildiğine dair Adliye Vekâleti tezkeresi ve Adliye Encümeni mazbatası. 235:239	
2. — Siirt Mebusu Mustafa Sabri Efendinin, istinaf mahkemelerinin lâğvüne dair	

BİRİNCİ CELSE

Açılma Saati : 1,40 badezzeval

REİS — Reis Vekili Vehbi Ef. Hz.

KÂTIPLER : Haydar B. (Kütahya), Feyyaz Ali B. (Yozgat).

REİS — Efendim, yoklama yapalım mı? (Yapalım sadaları).

Mecliste bulunan âzayı kıramın esamisi :

Ahmet Ferit B. (İstanbul), Hüseyin Hüsnü Ef. (İstanbul), Hamdi Namık B. (İzmit), Hafız Abdullah Ef. (İzmit), Emin B. (Erzincan), Osman Fevzi Ef. (Erzincan), İsmail B. (Erzurum), Mustafa Kemal B. (Ertuğrul), Necip (Ertuğrul), Mahmut B. (Ergani), Memet Emin B. (Ergani), Sırrı B. (Ergani), Hüseyin Hüsnü Ef. (İsparta), Memet Nadir B. (İsparta), Eyup Sabri B. (Eskişehir), Tahsin B. (Elâziz), Hüseyin B. (Elâziz), Hasan Tahsin B. (Antalya), Ali Vefa B. (Antalya), Ömer Mümtaz B. (Ankara), Şevki Bey (İçel), Naim Ef. (İçel), Edip Ef. (Batum), Ali Rıza Ef. (Batum), Atif B. (Bayazıt), Hüsnü B. (Bitlis), Ziya B. (Bitlis), Operatör Emin B. (Bursa), Şeyh Servet Ef. (Bursa), İsmail Suphi B. (Burdur), Ali Ulvi B. (Burdur), Dr. Fuat B. (Bolu), Nuri B. (Bolu), Yusuf İzzet Paş. (Bolu), Tunalı Hilmi B. (Bolu), Memet B. (Bıga), Mustafa Vasfi B. (Tokat), Nazım B. (Tokat), Şükrü B. (Canik), Nafiz B. (Canik), Hamdi B. (Canik), İhsan B. (Cebelibereket), Dursun B. (Çorum), Ferit B. (Çorum), Fuat B. (Çorum), Mustafa Zeki B. (Dersim), Hasan Hayri B. (Dersim), Yusuf B. (Denizli), Mustafa Sabri Ef. (Siirt), Necmettin B. (Siirt), Hacı Nuri B. (Siirt), Kadri B. (Siirt), Salih Ef. (Siirt), Şerif B. (Sinop), Abdullah Ef. (Sinop), Rasim B. (Sivas), Mustafa Lutfi B. (Siverek), Memet Sırrı B. (Siverek), Abdülğani B. (Siverek),

Ömer Lutfi B. (Saruhan), Reşat B. (Saruhan), İbrahim Süreyya B. (Saruhan), Mahmut Celâl B. (Saruhan), Nebil Ef. (Karahisarısahip), Mustafa B. (Karahisarısarkı), Memduh B. (Karahisarısarkı), Memet Vehbi B. (Karesi), Abdülgafur Ef. (Karesi), Hasan Basri B. (Karesi), Abdülkadir Kemali B. (Kastamonu), Dr. Mustafa B. (Kozan), Hüseyin B. (Kozan), Refik B. (Konya), Bekir Ef. (Kırşehir), Sabit B. (Kayseri), Kılıç Ali B. (Antep), Abdurrahman Lâmi Ef. (Antep), Hasan Fehmi B. (Gümüşane), Ruşen B. (Gümüşane), Ali Vasfi B. (Genç), Ali Haydar B. (Genç), Neşet B. (Kangırı), Besim Atalay B. (Kütahya), Cemil B. (Kütahya), Cevdet B. (Kütahya), Seyh Seyfi Ef. (Kütahya), Haydar B. (Kütahya), Ragıp B. (Kütahya), Esat B. (Lâzistan), Reşit Ağa (Malatya), Hasip B. (Maraş), Tahsin B. (Maraş), Derviş B. (Mardin), Necip B. (Mardin), Muhtar B. (Mersin), Yusuf Ziya B. (Mersin), Ethem Fehmi B. (Muğla), Hacı Ahmet Ef. (Muş), Rıza B. (Muş), Mahmut Sait B. (Muş), Süleyman Sırrı B. (Yozgat), Feyyaz Ali B. (Yozgat), Rasim B. (Oltu), Yasin B. (Oltu), Tufan B. (Hakkâri), Mazhar Müfit B. (Hakkâri).

REİS — Efendim, ekseriyetimiz hâsıl oldu. Meclisi açıyoruz. Zaptı sabık hulâsası okunacak, dinliyelim.

(Kâtip Haydar Bey tarafından zaptı sabık hulâsası okundu).

1. — ZABTI SABIK HULÂSASI

Birinci Celse

İkinci reis vekili Hasan Fehmi Beyefendinin tah-tı riyasetlerinde zevali saat 1,40 da küşat edildi. Zaptı sabık hulâsası kiraat ve aynen kabul olundu. Bayazıt Mebusu Atrif Bey hakkında 90 ncı iqtimada tat-bik edilen ihtar cezası mumileyhin beyanattı üzerine refedildi. İdareî hususiye müdürlerinin Maliye Vekâletince tefrikına dair Heyetî Vekileden mevрут tez-kere Dahiliye Encümenine, Erzurum hastaneleri için üç milyon kuruşun bütçeye ilâvesine dair Şahiye

Vekâleti tezkeresi Muvazeneî Maliye Encümenine, hiyaneti vataniye ile mahkûm Kara Memet hakkın-daki evrak Adliye Encümenine havale olundu. Ermenak da hiyaneti vataniye ile idama mahkûm edi-len Şaki Memet hakkındaki hüküm tasdik olundu. Haşk ve avam gazetesi neşri hakkında Besim Atalay Beyin takriri Lâyihâ Encümenine havale edildi. Azad-an on zata mezuniyet itası hakkındaki Divanı Ri-yaset kararı kiraat olunarak İzmit Mebusu Tahir Beyden maadasının mezuniyetleri kabul ve Siverek

Mebusu Rauf Beye hasta olduğu müddetçe tahsisat itası tensip edilmediğinden müstafi addolunur. Sivas Mebuslarından Taki Efendi ile Ziya Beyin mezu-niyetleri temdit olundu. İstanbul Mebuslarının ba-dema Büyük Millet Meclisine kabul olunmamasına dair Divanı Riyaset kararı kabul olundu. Ankara müftüsü Rifat Efendi hakkında Umuru şeriye vekâ-letinden mevzut tezkere kıraat olunarak mebusluk-tan istifası kabul ve hutbelerin türkçe okunması hakkında Dersim Mebusu Abdülhalik Bey tarafın-dan mûta takririn reddine dair Şeriye Encümeni maz-batası kabul olunarak teklif reddedildi. Kayseri İstiklâl mahkemesinin teşkilinden sarfınazar olunduğu dair Heyeti Vekile tezkeresi berayi ma'lumat kıraat olundu. Eskişehir İstiklâl mahkemesinin; bir âza izamına dair olan tezkeresi Adliye Encümenine, Bit-lis Mebusu Ziya Beyin üç kıta teklifi kanunisi Lâ-yiha Encümenine, Yozgat hanedanından birisi hak-kindaki Süleyman Sırrı Beyin sual takriri Heyeti Ve-kileye, Besni ceza reisi hakkında Malatya Mebusu Reşit Ağanın istizah takriri Adliye Vekâletine, cep-he zamları için iki milyon lira itasına dair Maliye Vekâleti tezkeresi Muvazenei Maliye Encümenine, Aydın Mebusu Esat Efendinin yeni pullar tabı hak-kindaki teklifi Lâyiha Encümenine, Kastamonu Me-busu Suat Beyle Rûfekasının İnebolu'da bazı ku-ranın nahiyeye tahvillerine dair teklifi Dahiliye Ve-kâletine, İzmir Mebusu Mahmut Esat Beyin, mer-hum Niyazi Bey ailesine maaş tahsisine dair olan teklifi Heyeti Vekileye havale olundu. Mersin Me busluğuna intihap edilen Yusuf Ziya Beyin mûra-caatnamesi kıraat ve müzakere cereyan ederek Hü-seyin Hüsnü Beyin Mebusluğunun gayri vârit ol-duğuna ve mezkûr takririn şubeye havalesine karar verilerek teneffüs için celse tatil olundu.

İkinci Celse

Hasan Fehmi Beyefendinin tahtı riyasetlerinde zevali saat üçte küşat edildi. Beş aded kanunun tab

ve tevziyle ruznamei âtiye alınacağı tarafı riyaset-ten tebliğ olundu. Düşün masrafları hakkında Basri Beyle Hüseyin Beyin Dahiliye Encümeninde bulu-nan tekliflerinin encümenen celbiyle tab ve tevziine karar verildi. Adliye Encümeni tarafından verilen mazbata mucibince Adliye Vekâletine bir vekil in-tihabı hususunun ruznameye ithali ve Mersin Me-busu Yusuf Ziya Beyin mebusluğa kabulüne dair şube mazbatası kıraat ve kabul olundu. İşgal dola-yısıyla terki mevkie mecbur kalan memurin ve aile-lerine harcırah itası hakkındaki kanunun müzakere-sine geçilerek Kavanini Maliye Encümeninin üç mad-desi aynen ve Maliye Vekili Ferit Beyin teklif ettiği madde (4) ncü madde olarak kabul olundu. Heyeti umumiyesi taayini esami ile reye konularak kanun 37 ret ve iki müstenkife karşı 59 rey ile kabul olun-du. Bilâhara Erkânı Harbiyei Umumiye Reisi İsmet Beyin cepheler hakkındaki izahatı istima olu-narak celse hâfiye akdolundu.

Reisi Sanî Vekili

Hasan Fehmi

Kâtip

Feyyaz Ali

Kâtip

Haydar

REİS — Zaptı sabık hakkında mütalââ beyan edecek var mı?

RIAGIP BEY (Kütahya) — Efendim, İstanbul Meclisi mebusanına ait âzaların kabul edilmemesi hakkındaki fıkra yanlış mâna ifade ediyor. Binaena-leyh, İstanbul Meclisi mebusanı âzası olupta bade-ma vürut edeceklerin kabul edilmemesi diye tashih edilmesi lâzımdır. (Doğru sadaları).

REİS — Başka mütalââ var mı efendim? (Kabul sesleri). Tashihini arzu buyuruyor musunuz? (Hay hay sesleri). Zaptı sabık hulâsasını tashih veçhile kabul buyuranlar lütfen el kaldırsınlar. Tashih veçhile kabul olunmuştur.

REİS — Efendim, evrakı varideye geçiyoruz.

8. — SUALER VE CEVAPLAR

1. — *Konya Mebusu Vehbi Efendi ve arkadaş-larının, Konya'da askere verilen ekmek nümunesin-den bir parça takdim edildiğine ve bu hususta teşeb-büs icra edilip edilmediğine dair sual takriri ve Mü-dafaai Milliye Vekili Fevzi Paşanın tahriri cevabı.*

REİS — Konya'da askere verilen ekmek hak-kında Konya Mebuslarının sual takririne Müdafaai Milliye Vekâletinin cevabı var. Üç ay kadar oldu zannederim. Bu sual.

Büyük Millet Meclisi Riyasetine

23.X.1336 tarih ve 460/1099 numaralı tezkere-i atiyeleri cevabıdır.

On ikinci kolordunun Konya'ya hareketinden sonra gayrikabili ekil ekmek tahhettirilip kıtaata tev-zi eylediklerinden dolayı Konyada bırakılan levazım ikinci kısım müdürünün tebdil edildiği ve Konya'da-ki kıtaatin jâse zâbitlerinin Divanı harbe verilmesi

lüzumunun Konya Mevki Kumandanlığına yazıldığı kolordu kumandanlığından cevaben varit olan 11 ve 19.VIII.1336 tarihli iki kına telgrafnamede işar kılınmış ise de mezkûr kolordu levazımına ait tetkikat ve hesabatın rüyeti için gönderilen heyetin henüz av-

det etmemesi hasebiyle bu bapdaki cevapnamenin bizzarur tehir edilmiş olduğu maruzdur. 25.X.1336

M. M. V.
Fevzi
Ferik

(Muvafık sesleri).

4. — TEZKERELER

1. — Şeriye Vekâleti bütçesinde 1 500 liralık münakale icrasına dair Şeriye Vekâleti tezkeresi.

REİS — Şeriye bütçesinde münakale icrası hakkında Şeriye Vekâletinin tezkeresi var okunacak :

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Şeriye dairesinin bin üç yüz otuz altı senesi bütçesinin tanziminde taşra fetvahaneler mahrukat ve kırtasiye ve sair müteferrika masarifinin kısmen noksan tahmin edilmesi yüzünden 219 ncu müteferrika faslına ithal edilen mebalığın beş yüz lira kadar noksan olduğu tetkikatı ahireden anlaşılması ve 221 nci tahsisatı fevkalâde faslında o kadar mebalığın fazlalığı tahmin edilmiş olduğu ve mezkûr bütçe Meclisi samileri Muvazenei Maliye Encümeninde derdesti tetkik bulunduğu cihetle mezkûr bin beş yüz liranın 221 nci tahsisatı fevkalâde faslından bittenzil 219 ncu müteferrika faslına nakil ve ilâvesine müsaa-de buyurulması babında efendim.

26 Teşrinievvel 1336
Umuru Şeriye Vekili
Mustafa Fehmi

(Muvazenei Maliye Encümenine sesleri).

REİS — Muvazenei Maliye Encümenine havale olundu.

2. — Konya hadisesinde zabitan ailelerine vaki olan tecavülden dolayı cereyan eden muhabere suretlerinin gönderildiğine dair Müdafaai Milliye Vekâleti tezkeresi.

REİS — Konya'da zabitan ailelerine vuku bulan tecavülden dolayı cereyan eden muhabere suretlerinin gönderildiğine dair Müdafaai Milliye Vekâletinin tezkeresi var :

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Konya hadisei müessesesinde bazı zabitan ailelerinin ırz ve namusuna tecavülden mütehasıl teessürlerini zevçleri tarafından on ikinci kolordu kumandanlığına müşterek bir arıza ile iblağ eden müracaatname ile K. 112 kumandanlığından mevnut tahrira ve cevaben mezkûr kumandanlığa yazılan telgraf suretleri ve Konya İstiklal mahkemesi riyasetine

yazılan şifre ve tahrirat suretlerinin berayi malûmat rapten takdim kıldığı maruzdur. 23 . X . 1336

Müdafaai Milliye V. Ferik
Fevzi

REİS — Berayi malûmat heyete gönderiliyor. Meflûklarının okunmasına hacet yoktur. (Hayır, hayır sadaları).. (Okunmasın sesleri).

3. — Erzincan Mebusu Tevfik Beyin, Erzincan livası mülhakatına muallim tayiniyle mektep küşadına dair takririne Maarif Vekâletinden gelen cevabi tezkeresi.

REİS — Erzincan livasında rüşti ve iptidai mektepler küşadı hakkında Erzincan Mebusu Tevfik Beyin muhavvel takririne Maarif Vekâletinin cevabı vardır, okunacak:

B. M. Meclisi Riyaseti Celilesine

15.IX.1336 tarihli ve 226, 648 numaralı tezkeresi riyasetpenahileri cevabıdır. 1698, 125 numaralı tezkeresi âcizi ile arz edildiği veçhile memaliki müstahlasada, Erzincan'da dahil olduğu halde, mektepler küşat edilmek üzere maaş ve masarif olarak bütçeye ithal olunan meblağ Maliye Vekâleti celilesince kabul edilmemiştir. Bu mühim iş hakkında vekâleti âcizice başka türlü bir çareyi tesviye bulunamadığını arz ile takdimi ihtiramata eylerim efendim.

Umuru Maarif V.
Dr. Rıza Nur

4. — Trabzon Mebusu Hüsrev Beyin, Merhum Reşat Hikmet Beyin çocuklarının tahsil ettirilmelelerine dair takririne Dahiliye ve Maarif Vekâletlerinden gelen cevabi tezkereler.

REİS — Reşat Hikmet Bey merhumun evlâtlarına muavenet icrası hakkında verilen karara dair Dahiliye Vekâletinin cevabı vardır. Okunacak :

Reşat Hikmet Bey merhumun ailesini tanırım validesi nimeti marifet ve medeniyeti takdirden âciz bir Çerkez kadındır. Zevcesi Avusturya tebaasından bir Almandır. Bu şerait altında çocuklarını tahsil ettiremeyeceğimiz gibi valideleri de katiyen vermez. Binaenaleyh merhum müşarimileyhin ailesine bugün

için memleket namına yapılacak en büyük iyilik nak-
ten muavenet itasından ibarettir. Reis Paşa Hazret-
lerine takdim. 18 Teşrinievvel 1336

Dahiliye V. Na. Sıhhiye V.
Dr. Adnan

REİS — Buna dair söz söyleyecek var mı efen-
dim?

ŞEVKİ BEY (İçel) — Muaveneti içtimaiyye.

FERİD BEY (Çorum) — Zaten maaş tahsis edil-
mişti. Yapılacak başka muamele yoktur.

REİS — Müsaade buyurun efendim, bir de Maarif Vekâletinin buna dair bir tezkeresi var. O da okunsun da :

T. B. M. Meclisi Heyeti Vekilesi
Riyaseti Celilesine

11 Teşrinievvel 1336 tarihli ve 3/1479 numaralı derkenarlarıyla irsal buyurulan Millet Meclisi İkinci Reis Vekâletinin tezkerelerinde Merhum Reşat Hikmet Beyin mahdumlarının buraya celplerine ve bu mümkün değilse İstanbul'da temini maksat edecek surette tedabir ihtihazına lüzum gösteriliyorsa da umuru Maarif Vekâletinin ne çocukları celp, ne de İstanbul'da temini terbiyeleri için bir güna vastası olmadığı malûmu devletleridir. Binaenaleyh, ilk arzı âcizi ve hile Reşat Hikmet Beyin mahdumlarının buraya celpi için Riyaseti Celileleri tarafından bir şey yapılabilsen çocukları Mektebi Sultaniye meccanen kabulleriyle terbiyei milliyelerine itina olunacağını arz ve takdimi ihtiram eylerim efendim. 12 Teşrinievvel 1336

Umuru Maarif V.
Dr. Rıza Nur

REFİK BEY (Konya) — Mademki halihazırda imkân olmadığından bahsediyorlar. İnşallah maksadımızın tamamen istikmalinden sonra Reşat Hikmet Bey merhumun çocukları da milletimizin sinei hamiyetinde terbiye edilir. Halihazırda bunun için bir muamele yapmağa lüzum yoktur.

REİS — Başka söz söyleyecek var mı? (Hayır sadaları) Şu halde halihazırda imkân vukuuna değin tehiri. (Muvafık sadaları).

5. — *Hiyaneti vataniyeden mahkûm Feka kariyesinden Değirmenci Nureddin hakkındaki evrakın gönderildiğine dair Adliye Vekâleti tezkeresi.*

REİS — Değirmenci Nureddin hakkında Adliye Vekâletinden mevrad evrak var.

Ankara'da Umuru Adliye Vekâleti Celilesine Memaliki Osmaniyeye tecavüz ve taarruzla ahali islâmiyenin can ve mal ve ırzına tasallutta bulunan Yunan askerine iraei tarik ve casusluk etmek ve İtalya asker ve zâbitanına beyanatı kâzibede bulunmak iddiasıyla mazmunaleyh Feka kariyesinden Değirmenci Arnavut Nureddinin üç sene küreğe vazına dair Feka kazası Bidayet ceza mahkemesinden sâdır olan ilâmın tetkiki Hiyaneti vataniye kanununa tevfikân Büyük Millet Meclisine ait olduğuna dair Heyeti Temyiziye Ceza dairesinden ita olunan 18 Ağustos 1336 tarih ve 49/52 numaralı ilâm ile evrakı müteferriası ifayı muktezasına inayet buyurulmak üzere leffen arz ve takdimi huzuru fahimmaneleri kılınmış olmakla olbapta emri ferman hazreti menlehülemrindir. 3 Teşrinievvel 1336

Heyeti Temyiziye Baş
Müddeimumisi

REİS — Efendim, Adliye Encümenine havate olundu, oradan geldikten sonra müzakere ederiz.

3. — LÂYİHALAR

1. — *Malta'da mevkuf bulunanların ailelerine maaş tahsisi hakkında kanun lâyihası.*

REİS — Malta'da mevkuf bulunanların ailelerine maaş tahsisi hakkında Heyeti Vekileden mevrad lâyihai kanuniye var.

B. M. Meclisi Riyaseti Celilesine

Malta'da mevkuf bulunanların ailelerine maaş tahsisi hakkında Maliye Vekâletince tanzim ve Heyeti Vekilenin 20.X.1336 tarihindeki içtimanda kabul edilen kanun lâyihası ile esbabı mucibe lâyihastı raptent takdim kılınmıştır efendim.

B. M. Meclisi Reisi
Mustafa Kemal

NEBİL EFENDİ (Karahisarısahip) — Mebus arkadaşlar hakkında mıdır? Yoksa Heyeti umumiyesi hakkında mı?

OPERATÖR EMİN BEY (Bursa) — Bunu müstaceliyetle müzakere edelim. (Muvazenei maliye Encümenine sesleri).

REİS — Muvazenei Maliye Encümenine havale edildi. (Müstaceliyetle sesleri).

2. — *Bilûmum zâbitan ve efrattan âzayi mühimmesinden birini kaybedenlere suni âza imal ettirilmesi hakkında kanun lâyihası.*

REİS — Bilûmum zâbitan ve efrattan azayi mühimmesinden birini kaybedenlere suni âza imal et-

tirilmesi hakkında Heyeti Vekileden mevcut lâyiha kanuniye var.

KÂTİP HAYDAR BEY (Kütahya) — Efendim. Tekaüt kanununun 25 nci maddesine zeyil olmak üzere diyor.

REİS — Lâyiha Encümenine havale edelim mi?

SÜLEYMAN SIRRI BEY (Yozgad) — Efendim, Heyeti Vekileden geldiği için Lâyiha Encümenine gitmesine lüzum yoktur.

MALİYE V. FERİD BEY — Sıhhiye ve Muvazenei Maliye Encümenlerine.

REİS — Sıhhiye ve Muvazenei Maliye Encümenlerine havalesini kabul buyuruyor musunuz? (Hay,

hay sesleri) Sıhhiye ve Muvazenei Maliye Encümenlerine gönderilmiştir.

FERİD BEY (Çorum) — Kavanini maliyeye de gitmesi lâzımdır.

REİS — Efendim, lüzum gösterilirse oraya da gider.

3. — *Zâbitanın vazife esnasında telef olan hayvanlarının tazmini hakkında kanun lâyihası.*

REİS — Zâbitanın vazife esnasında telef olan hayvanlarının tazmini hakkında Heyeti Vekileden mevcut lâyiha kanuniye var, Muvazenei Maliye Encümenine havale edilmiştir efendim.

BİR MEBUS BEY — Bu bapta zaten kanun var.

9. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

1. — *İşgal dolayısıyla terki mevkie mecbur kalan memurın ve ailelerine harcırah şası hakkında kanun lâyihası ve Kavanini Maliye ve Muvazenei Maliye Encümenleri mazbataları.*

REİS — Düşman istilasma maruz kalan mahallerden gelecek memurın ve ailelerine verilecek harcırah hakkındaki kanunun madde numaralarının tashihi var.

MADDE 1. — Düşman istilasma maruz kalmakta terki mevkie mecbur memurın en yakın liva merkezine veya resmen merkez ittihaz olunan mahalle gitmek şartıyla mevki memuriyetleriyle itica ettikleri merkez arasındaki mesafe için harcırah kararnamesine tevfikân masarifi seferiye ahzine kesbi istihkak ederler ve bu suretle terki mevki eden memurın, ailelerini de beraber nakletmiş oldukları takdirde başkaca aile harcırahı dahi alırlar. Mevkii memuriyetleri istihlâs edilen memurine ve ailelerine kezaik aynı suretle avdet harcırahı verilir.

MADDE 2. — Haziran 1336 bîdayetinden itibaren düşman istilasına maruz okalmış memleketler memurini dahi işbu kanun ahkâmından müstefit olacaklardır.

MADDE 3. — İşbu kanun tarihî neşrinden muteberdir.

MADDE 4. — İşbu kanunun icrasına Maliye Vekilli memurdur.

HASİP BEY (Maras) — Son fıkra kabul edilmiştir efendim. (Kabul edildi sadaları.) (Kabul edilmemiştir sesleri.)

HASAN FEHMÎ BEY (Gümüşane) — Efendim zaptı tetkik buyurursanız görürsünüz ki son madde

dahi Maliye Vekili Ferit Beyefendinin teklifi veçhile reye konulmuş ve kanun heyeti umumiyesiyle kabul olunmuştur. Yalnız bu son madde, «İşbu kanun tarihî neşrinden itibaren meriyülicradır. İşbu kanunun icrasına Maliye Vekilli memurdur» maddelerinden sonra teklif edildiği için 4 rakamını almıştır. Şimdi Heyeti Celâlenize arz edilen nokta rakamların tashihi-dür. Yani dördüncü maddeyi ikinci yapmak, ikinciyi üçüncü, üçüncüyü dördüncü yapmak suretinde bir rakam tashihinden ibarettir. Kanun heyeti umumiyesiyle kabul edilmiş ve hatta tâyini esamî ile de reyimize arz edilmiştir.

SOYSALLI İSMAIL SUPHÎ BEY (Burdur) — Efendiler; bu madde kabul edilmiştir. Ancak kanunun ikinci müzakeresine neden lüzum gösterilmiştir .. Mecâs arzu ettiği tadilatı yapmak için... Eğer ikinci müzakeresinde...

HASAN FEHMÎ BEY (Gümüşane) — Hayır öyle değildir. Yalnız maddelerin rakamları değişmek için gelmiştir.

SOYSALLI İSMAIL SUPHÎ BEY (Burdur) — Kanunda müstaceliyet var mıdır?

HASAN FEHMÎ BEY (Gümüşane) — Evet vardır ve kanun, arz ettiğim gibi, yalnız rakamların tashihi için Meclise arz edilmiştir. Yoksa ikinci müzakeresi değildir.

HASİP BEY (Maras) — Efendiler; bu kanunu müzakere ettik, hitama erdi. Reyler toplanacağı sırada Maliye Vekili Beyefendi dördüncü madde olarak bir teklif getirdi. Binaenaleyh bir taraftan rey toplandı, bir taraftan da bu, reye vaziedildi ve reye vaziedilirden reddedildi. Fakat bu sefer bunu tekrar kabul et-

medde bu Hazineye büyük bir bar olur, rica ederim. Dikkat buyurun; bu kanun kabul edilirken ve reyler toplanırken bu madde reddolunmuştur. Dikkat edelim bu, böyledir efendim.

RAGİP BEY (Kütahya) — Efendim dördüncü madde Maliye Vekili Beyefendi tarafından teklif edilinceye kadar bendeniz rey vermektan müstenkif bulunuyordum. Dördüncü maddenin teklif ve Heyeti Âliyeniz tarafından kabulü üzerine kanunun kabulü lehinde rey verdim ki bu madde kabul edilmiştir.

HASAN FEHMİ BEY (Gümüşane) — Efendim bu kanunun müzakeresini havi olan zaptı sabıkın buna ait fıkrası meseleyi halelder, orası okunsun.

MAZHAR MUFİT BEY (Hakkâri) — Efendim kanunun müzakeresi hıtam bulduktan sonra, hatırı âlinizdedir ki, bendeniz buraya geldim ve dedim ki bu kanunun tarihi neşri 16 Eylüldür ve bu tarihten sonra düşmana verecek memleketimiz yoktur ki oradan gelecek memurları düşünelim demiştik... Bunun üzerine Maliye Vekili, bir madde müzeyyefe yaptı. Meclise teklif etti ve kabul edildi. (Hayır reddedildi sadaları.) (Kabul edilmiştir sesleri, gürültüler.)

KÂTİP HAYDAR BEY (Kütahya) — Müsaade buyurun efendim, zaptı sabıkın buna ait fıkrasını okuyacağım :

«İşgal dolayısıyla tenki mevkie mecbur kalan memurların ve ailelerine harcahar itası hakkındaki kanunun müzakeresine geçilerek Kavanini Maliye Encümeninin üç maddesi aynen ve Maliye Vekili Ferit

Beyin teklif ettiği madde 4 noî madde olarak kabul olundu. Heyeti Umumiyesi tayini esamî ile reye konularak kanun 37 ret ve iki müstenkife karşı 59 rey ile kabul olundu»

HASİP BEY (Maraş) — Farzedelim ki bu dördüncü madde kabul edilmiş olsa bile mademki usulsiz reye vaz edilmiştir, o halde kabul edilemez. (Gürültüler...)

REİS — Rica ederim, müsaade buyurun... Demin zaptı sabık hufâsasına okuduğumuzda bunun tashihine dair bir şey söylemediniz ve zaptı aynen kabul ettiniz.

SÜLEYMAN SIRRI BEY (Yozgat) — Mademki maksat bir rakam tashihinden ibaret idi. Bu, şifâhen de söylenir ve tashih okunabilirdi. Ne için maddeler tekrar birer birer okutulurdu? Demek ki evvelki ekseriyet zayıf gördüğü de onun için tekrar Meclise geliyor.

RAGİP BEY (Kütahya) — Kabul edilen bir şeyin kaldırılması mı lâzımgelir? (Tâyini esamî ile reye sesleri.)

REİS — Rica ederim yeniden müzakere edecek miyiz? (Hayır sesleri.)

FERİT BEY (Çorum) — Hayır, yalnız rakamların tashihini reye koyacaksınız...

REİS — Şimdi şu rakamların tashihini kabul ediyor musunuz? Kabul edenler ellerini kaldırırlar. Kabul edildi. (Ekseriyet yok sesleri.)

6. — MUHTELİF EVRAK

1. — *Aksaray'ın liva haline ifrağından dolayı mahallinden mevрут teşekkür telgrafı.*

REİS — Aksaray'ın liva haline ifrağından dolayı mahallinden mevрут teşekkür telgrafı var.

Ankara Büyük Millet Meclisi Riyaseti Cemlesine

Düşmanlarımızın istihdaf eylediği gayeden Türkleri kurtararak Osmanlı tarihinin şanlı devirlerini jade ve istiklâli milliyi muhafaza ve ilâ maksadıyla teşekkül eden Büyük Millet Meclisinin, vatanın bir cüzünden olan kazamızın eski livalığını jade etmek suretiyle maksadı teşekküllerindeki gayeyi temsil etmesi kazamızın ahâli mütemedinesini mestereî üzimeî fevkalâdeye gark eylemiştir. Vatanı azizimizin istihlâsı emrinde ansamîmü'kalp çalışan ve her türlü fedakârlıktan çekinmeyen kazamız ahâlisi Konya hâdisi zatlesinde

muhafazai sükün ve itidâl ve vatan hissinden mücerret bazı canların işgaline kapılan hemcivarlarındaki kardaşlarının uğradıkları zarar ve alkibetleri teemül ile pek ziyade müteessir olarak Meclisi Âli Millîye lâyük bir surette sadakatlerini ibraz etmişlerdir. Bundan sonra da bu emeli mukaddesten sonunu inhiraf etmeyeceklerini ve teşekküratı amikalarının canîbi cemîli niyasetperahîlerine ibtağını belediye salonunda bilâçtırma talep eylemiş ve hemişe muvaffakiyeti cemîleri duasına müdevemet etmekte bulunmuş olduklarının arzına âcizlerini tevkil eylediklerinden halkıpayi samîlerine arzı keyfiyet ve takdimî tazimat ve teşekkürata mücaseret edeniz ferman...

Aksaray Müftüsü
İbrahim

Belediye Reîsi
Ahmet

2. — **ÂZAYI KIRAM MUAMELÂTI**

1. — *Evvelce memuriyeti tercih etmişken bu defa mebusluğu tercih ettiğine dair Canik Mebusu Hasan Fehmi Efendi hakkında Dahiliye Vekâletinden mevрут ve muameleyhin müstafi addolunması.*

REİS — Efendim 5 Eylül tarihli kanunun kabulünden sonra mahalli memuriyetine azîmet etmiş olan Canik Mebusu Hasan Fehmi Efendinin evrakı var. Okunacaktır :

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Meclisi Âfikeri âzasından sıyevm Ünye'de bulunan Canik Mebusu Hasan Fehmi Efendinin âzâlığı, Trabzon istinaf müddeiumumîliğine tercih eylediği ve yolculuk müşkûlâtından dolayı devrei içtimaiye huzûrine kadar mezum addedilmesini istihram eylediği Samsun mutasarrıflığının 10 Teşrinievvel 1336 tarihli telgrafnamesinde bildirilmekle arzı malûmat olunur olbapta.

21 Teşrinievvel 1336

Dahiliye Vekâleti Vekâli

Doktor Adnan

SÜLEYMAN SIRRI BEY (Yozgat) — Mademki mebusluğu tercih etmek istiyor, vazifesine gelmeli.

REİS — Müsaade buyurun efendim, esasen bu zat

memuriyeti mebusluk üzerine tercih etmiş de gitmiş, şimdi de ettiğine nedamet etmiş, bu kere de mebusluğu istiyor. Mebusluğunu kabul buyuruyor musunuz? (Ret sadakarı.)

REFİK BEY (Konya) — Kanunu kabulünde burada imiş.

KÂTİP HAYDAR BEY — Burada imiş, sonra memuriyette gitmiş.

REİS — Müracaatını şâbul edenler ellerini kaldırsın. Müracaatı kabul olunmamıştır. Müstafi addolundu.

HASAN FEHMİ BEY (Gümüşane) — Efendim, Hasan Fehmi Efendinin vaziyeti, açık surette taayyün etsin ki, mebusluğu kabul edilmemiş ise memuriyetine gitsin ve bu yolda tebligat icra edilsin. Yani mesele muvazzah surette taayyün etsin. (Tavazzuh etli sesleri.)

REİS — Rica ederim; bu adam memuriyeti tercih etmiş, gitmiş, sonra müracaat ediyor, yine mebusluğu istiyor. Mebusluğunu kabul edenler lütfen el kaldırsınlar. Kabul olunmadı. Memuriyetine devam etsin.

7. — **MAZBATALAR**

1. — *Hiyaneti vataniyeden mahkûm Akdağ Madeni kazanın Üçağaç kariyesinden Molla Arif ve Kör Celâl rüfekası hakkındaki evrakın gönderildiğine dair Adliye Vekâleti tezkeresi ve Adliye Encümeni mazbatası.*

REİS — Hiyaneti vataniye ile mahkûm Akdağ Madeni kazasından Arif ve rüfekası hakkındaki evrak tehlük edilerek suiistimali mahsus bulunan mahkeme Reis Vekili ile bir âza ve Müddei Umumînin işten elçektirilerek haklarında tahkikatı kanuniye icrasına ve evrakın da nevakısının ikmal ettirilmesine dair Adliye Encümeni mazbatası var.

Efendim, Adliye Encümeninin mazbatası okunacak. Uzundur, dinleyelim:

Adliye Encümeni Mazbatası

Usata iltihak ve Maden piyade jandarmalardan İbrahim Çavuşun hanesine dülhul ve eşya ve nükudünü esliha ve cophanesini ahzıgasp ve bir takım eşhası hapseyledikleri iddiasıyla maznunaleyhim olan Akdağ madeni kazasının Üçağaç kariyesinden Molla Arif ve Deli İbrahim ve Kürt Kelâbi ve Ke-

mallı kariyelerinden Çolak İsmail ve Kültokat ve Çöneli kariyesinden Molla Ahmetoğlu Ziya ve Hacı Hasanoğlu Nuri ve Çiçekli Hüyük kariyesinden Yan Ahmet ve Şükrü ve Şakir ve Halit ve Hacı Osmanoğlu Kafecikli Şükrü ve Matyos Kâhya ve Topal Hacı ve Pınarbaşı kariyesinden Hüseyin Çavuş ve Kadı Şehir'li Süleyman Çavuş ve Üçağaçlı Kör Celâl haklarında icra kılınan muhakeme neticesinde:

Bunlardan Molla Arif ve Deli İbrahim ve Kürt Kelâbi ve Çolak İsmail ve Gültokat ve Ziya ve Nuri ve Yan Ahmet ve Şükrü, Topal Hacı'nın istiman ederek cepheye sevkedildikleri anlaşılmaqla firarları halinde icabı kanuniyesine bakılmak üzere merhumun haklarındaki iddianın ve muhakemenin bermucibi kanun teciline ve diğer Matyos Kâhya ve Süleyman Hüseyin Çavuşların heyet teşkiline karar ittihaz ve isyana iltihak fiillerinden beraetlerine ve Şükrü'nün kanunu cezanın 230 ncu maddesinin ikinci zeyli mucibince bir ay ve Şakir ve Celâl'in de maddei mezkûrenin zeyli ulâsına tevfiikan müstahak oldukları üç ay hapis cezasının sülûsanının bittenzil kezalık birer ay müddetlerle hapislerine ve müddeti mahkûmi-

yetlerini mevkufen ikmal ettiklerinden ihlâyi sebillerine dair kazayı mezkûr Bîdayet mahkemesi ceza dairesinden sâdir olan 5 Eylül 1336 tarihli ve on üç numaralı ilâm Müddeiumumî vekâletinin itiraznamesi ve evrakı müteferriası ile maan encümenimize tevdi olunmakla tetkik ve mütalâa olundu. Evvel-emirde cereyan eden muhakemat ve ita olunan hüküm bir çok nevakıs ve hatiatı kanuniyeyi havi olduğu anlaşılmalıkla bu cihet berveçhi âti irae olunur.

Evvelâ: Mevkuf bulunan maznunnardan Şükri'nün ifadei istintakiyesi ikrarı cürüm mahiyetini haiz ve muhakemeten vukubulan ifadesi buna mübâyin olmakla bu baptaki mübâyenet hâfî olunmamış ve Şakir ile Halî'tin ikrar ve affı cürümden ibaret bulunan ifadâtı istintakiyeleri zapta aynen derç ve bu dairede istizahı keyfiyet edilmeyerek ifadelerini tasdik ettikleri kaydiye iktifa olunmuştur.

Saniyen: Af ve tecile mütedair kavanin Büyük Millet Meclisince tedvin ve neşredilmek lâzımgelip böyle bir kanun mevcut olmadığı malûm iken Molla Arif ve rüfekası haklarındaki takibat (Bermucibi kanun) denerek tecil edilmiş ve mezkûr kanunun mahiyeti zapta derç ve tenmik ve bu baptaki esbabı mucibe cem ve tefik kılınmamış işbu kanunun vücudu farzoluşa bile merkumunun istiman ettiklerinden kıta askeriyeye kaydolmuşlarından sonra firar edip etmedikleri tahkik olunmak ve buna göre tecil kararı ittihaz edilmek lâzımgelirken bu dakikaya da riayet olunmamıştır.

Salisen: Mahkemece istima kılınan Turbaba... ve şahadetleri istintakan mazbut ifadelerine mübâyin olduğu cihetle esbabı mübâyenet hâfî olunmak lâzımgelirken bunlardan birinin ifadei istintakiyesine muvafık surette beyanatta bulunduğu zikir ve kaydına dahi cüret gösterilmiş ve şahit merkumandan esnayı vakada hazır olup tanıyamadıklarını söyledikleri Keşan'ın huzuru muhakemedeki maznunlar olup olmadığının bissual teşhisi hakkındaki kavaidi kanuniyeye de riayet edilmemiştir.

Rabian: Kaymakamlığın 22 Ağustos 1336 tarihli ve 392 numaralı tezkeresinde Hüseyin ve Süleyman Çavuşlarla Kör Celâl haklarında şahit gösterilen İdare zade Mustafa ve biraderi Şevki ve dahiliye odacısı Hamdi namı eşhastan birinin firarda olduğu ve diğerlerinin bulunmadığı gerçi jandarma dairesinden beyan eddiği evrakı müteferria meyandaki müzekkereci cevabiyeden münebbih olursa da bu cihet esbabı mucibesıyla birlikte zapta derç ve müd-

dei umuminin mütalâası istifşar olunduktan sonra icabeden karar ittihaz olunmak lâzımgelirken buna dikkat olunmadığı gibi bulunmadığı beyan olunan şahsın taharri edilmesi zımında müddeiumunîliğe müzekkere tastir olunmak ve hakkında hiç bir muamele cereyan etmemiş olan Hamd. olsun istima edilmek lâzımgelirken ehemmiyeti derkâr olan marûlbeyan şahitler asla celp ve istima edilmemiştir.

Hamisen: Maznunu aleyhimden ikinci sırada istiovap olunan Hüseyin ve Süleyman Çavuşlarla Kör Celâl'in muhakemeten mesbuk ifadeleri ikrar ve itirafı cürüm mahiyetinde olup gerçi bunlardan Hüseyin ve Süleyman taraflarından ikame olunan dört nefer şahitten ikisi istima olunarak merkuman usat tarafından isyana cebren ihhak edildikleri yolunda edayi şahadet ettikleri anlaşılınca da şahidani merkumandan bu bapta izahatı lâzime alınmamasına yani keyfiyeti cebir neden ve âsilerin kimlerden ibaret olduğu hakkında tāmiki keyfiyet edilmeyerek şahadetlerinin sathî bir surette geçirilmesine nazaran şahadeti mezkûre sümmeddarik bulunduğu ve hukuku umumiyeye şühudunun ihbaratını ve maznunnarın ikrarlarını cerh ve iptal eder bir mahiyette görülememiştir.

Sadisene: Şühudun ifadâtı istintakiyelerinin kıraatı bir maazereti makbule ve meşruaye müstenit olmak lâzımgelip meydana böyle bir sebebi kanuni olmadığı halde kiraetiyle iktifa edilmesi yolsuz olmakla beraber esasen şahitlere maznuna aleyhimin irae ve teşhisi hakkındaki kaidei kanuniye ikmal edilmemiş bulunduğu cihetle şühudu müstemianın mahkemeye celpleri ve ânifülbeyan nekayısının ikmal edilmemesi de büsbütün hilâfı kanun ahvaldendir.

Sabian: İfadâtı istintakiyelerinin kıraatı karar-gir olan şühudun kıraat olunan ifadeleri aynen zapta geçirilmek lâzımeden iken tahrif olunarak geçirilmiş olduğu gibi Kalaycı Mihal'in ifadei mühimmesi ne aynen ne de hulfâsaten derç olunmamış ve merkum mahkemeye de celbedilmemiştir.

Saminen: Şühuttan tahkikatı iptidaiyede ifadesi mazbut bulunan Müdafaai hukuk âzasından Necmi Efendinin bu baptaki şahadeti maznunnardan Kör Celâl'in isyana iştirakini tamamen müeyyit ve tevsi ve tāmiki diğer maznunlar haklarında da bir takım delâil cemine medar olacağı mahsus iken mumailiyh asla celp ve istima olunmadığı gibi ifadei mazbatası da kıraat ettirilmemiştir.

Tasian : Hüküm esbabı mucibei kanuniyeye müs-enit olmak lâzımgelirken gerek Matyos Kâhya, Hüseyin ve Süleyman Çavuş haklarındaki beraet ve gerekse diğerlerinin cünha derecesindeki mahkûmiyet kararları hakkında bir gûna esbap dermeyan edilmiş ve mesruk mavzer Şükrü tarafından birriza îade edilmiş olmayıp tâkibat neticesinde elde edilmesine nazaran takdir olunan cezanın tenzili de muvafıkı kanun görülememiş ve esasen heyeti hâkimenin iç-tihadı veçhile cürmün sırkat olduğu kabul edilse bile âdi âhizlik olmayıp suret ve şekli ikana nazaran sırkatı mevzufeden madut olacağı bedihi iken âhizlik telâkki edildiği anlaşılmıştır.

Hulâsa : Heyeti hâkimeden âza vekili Hâzım Efendinin reyî muhalifi ve ahiren mumaileyhin Müddei umumî vekili sıfatiyle ita ettiği itiraznamede dahi muharrer olduğu veçhile icra kılınan muhakeme ve ittihaz olunan hüküm ve karar serapa usul ve kanuna mugayir olmakla beraber işin ehemmiyet ve nezaketine rağmen bedahete karşı yapılan şu muame-lât Heyeti hâkimeden Reis Vekili Salih ve Âza Âkif, müddeiumumî İsmail Hakkı Efendilerin saha-betkârane hareketle vazifei kanuniyelerini sui istimal ettiklerini ihsas etmiş, maamafih encümenimize biri hükmü vakın ıslahı, diğeri mumaileyhim haklarında tatbikatı kanuniye ifası lâzımgelceği fikir ve kanaatini vermiş ve bu cihet de ayrıca müzakereye şayan görülmüştür.

Evvelâ, Maznunu aleyhimden Molla Arif ve rüfekası haklarındaki tecil kararıyla asıl hiyaneti vataniye cürmünden dolayı icabi veya selbi karar ittihaz olunmayan ve cünha derecesinde mahkûm edilmiş Şakir ve Şükrü ve Kör Celâl haklarında vukubulan itiraza mebnî tâyini muamelede tereddüde mahal görülememişse de Matyos Kâhya ve Hüseyin, Süleyman çavuşlar hakkındaki hüküm beraet kararından ibaret olmasına ve beraet kararları asıl olup aslâ tağyir edilemeyeceği ahkâmı kanuniyeden bulunmasına binaen bu cihet hakkında tetkikatı amika icra kılındı. Usulü muhakematı cezaiye kanununda asıl olduğu beyan buyurulan beraet kararları usul ve ahkâmı kanuniye dairesinde ittihaz olunan beraet kararlarına şamil olup yoksa bir çok nevakıs ve hatiyatı kanuniyeye müsteniden ittihaz olunmuş olan mukarrerata ademi şümülü yine ahkâmı kanuniyeden istidlâl ve istinbat olunan bir hakikat olduğuna şüphe olunmamıştır. Maamafih hiyaneti vataniye cerai-minin usulü muhakemesi cünhaya mütedair olan usule tâbi olmakla da beraet kararlarının itiraz vukuunda halekdar olacağı kanaati hâsıl olmuştur.

Saniyen bedahete karşı ittihazı karar eden ve vazifelerini her veçhile suiistimal eyledikleri mahsus bulunan heyeti hâkimeden Reis Vekili Salih Sami ve Âza Âkif ve müddeiumumî İsmail Hakkı Efendilerin elleri işten çektilerilerek âcilen haklarında takibat ve tetkikatı kanuniye ifası lüzumunu ve berveçhi balâ zikir ve tadat edilen nevakısın ikmalıyla keyfiyetin kararı kanuniye raptı zammında işbu evrakın mahalli mahkemesine iadesi bilittifak tensip kılınmış olmakla Heyeti umumiyeye arz ve teklif olunur.

23 Teşrinievvel 1336

Adliye En. Reisi	M. M.
Karahisarı Sahip	Canik
Mehmet Şükrü	Ahmet Nafiz
Kâtip	Âza
Sinop	Kırşehir
Mehmet Şevket	Bekir Sırtı
Âza	Âza
Kângırı	Şirt
Neşet	Mustafa Sabri

(Adliye Vekâletine gönderelim sesleri).

REİS — Müsaade buyurun efendim, şimdiki bu evrakı varide meyanında geliyor. İsterse heyet bugünkü ruznameye ithal eder. Müzakere eder, isterse diğer bir ruznameye koyar.

NAFİZ BEY (Adliye En. M. M.) (Canik) — Müsaade buyurur musunuz Reis Bey! İzahat vereyim. Bu bapta münakaşaya hacet yoktur. Zaten Adliye Encümeni mühim olan esasatı tesbit etmiştir. Meclisi Âli arzu ederse izahat verelim.

SÜLEYMAN SİRRI BEY — (Yozgat) — Müsaade buyurun Reis Bey, Adliye Encümeninin mazbatasını müeyyit maruzatta bulunacağım.

REİS — Efendim, müzakere açacaksak... (Hayır, hayır sesleri). Efendim, bir teklif var, onu okutuyoruz.

Riyaseti Celileye

Mesele mühim bir mazbata olduğundan mealini ihata etmek mümkün olamıyor, Tabı ve tevziini teklif ederim.

30 Teşrinievvel 1336

Karahisarı Sahip
Nebil

REİS — Efendim, şu takriri kabul buyuranlar lütfen el kaldırsınlar. Kabul olunmadı.

HAFİZ ABDULLAH EFENDİ (İzmit) — Heyeti Vekileye tevdi...

REİS — Efendim, bugün müzakeresini arzu ediyor musunuz? Arzu edenler ellerini kaldırsın. Kabul olunmadı.

NAFİZ BEY (Canık) — Müsaade buyurun, izahat vereyim : Efendim, bu mesele esasen ruznameye dahil edilmiş ve berayî müzakere Meclise gelmiştir ve bir mesele-i mühimmedir. Uzun müddettenberi encümenimizde bulunuyor. Ruznameye de ithal edildiğinden müzakeresi zaruridir. Evrakı varide meyanında gelsin, nasıl gelirse gelsin. Şimdi Adliye Encümeninin kiraat edilmiş mazbatasını münderecatında müfassalan zikredildiği üzere, Yozgat hâdisei zailinde usata iştirak ve bazı evlere girip gasbî garat icra etmek ve kendi kendilerine mahkeme teşkil ederek bazı kimseleri hapseylemek mesealinden dolayı on üç veya on altı kadar maznun vardır. Bu maznunlara kanunu mahsusu mucibince, mahallî bidayet mahkemesi vaziyet eder ve muhakemelerine iptidar eyer. Fakat her ne sebepten ise bunlardan on tanesinin cepheye sevkettik diye muhakemelerini tecil eder. Mükellefiyeti Askeriye Kanununun 88 nci maddesinde, cepheye sevkedilen maznunların rüyeti davaları tecil edilir deniyorsa da bu, cünha mevadına münhasırdır, bu gibi mesealî cinaiyeye ve bilhassa hiyaneti vataniye mealine gayrişamildir. Bunların da müştereken muhakemeleri icra edilmek lâzım gelirken, mahallî mahkemesi bir madde kanuniye göstermeksizin, bunlar hakkındaki muhakemeni teciline karar veriyor.

Saniyen; geride kalanlar üç, dört tane. Keza esbabı mucibe gösterilmeyerek bu maznunların, yani Matyus kâhya ile iki refikinin da hiyaneti vataniyeden beraatine karar verilmiş, yalnız alelâde ahiz ve sirkat fiilinden üçer ay hapse mahkûm edilmiş ve mesruk silâhı jade eylediklerinden üç ayın sülsünümü da tenzil ederek birer ay mahkûmiyetlerine karar vermişlerdir. Halbuki, maznunların hiyaneti vataniye fiiline mücazeretleri sabittir.

Bu suretle, heyeti hâkimenin hilâfı usul ve hilâfı kanun muamelâta mütecasir olduklarını, maznunları hımaye ve sahabet ettiklerini anladık. Adliye Encümeni bunun için aynı evrakın yine aynı heyeti hâkimeye tevdiini muvafık bulmayarak, heyeti hâkimenin de işten el çektilererek haklarında takibâtı kanuniye icrasını tensip etti ve bunun kabûlî Heyeti Âliyenize aittir.

Sonra Adliye Encümenince maruzu münakaşa olan bir cihet kaldı. O da; maznunların hiyaneti vataniyeden beraati meselesidir. Malûmu âliniz, beraat meselesi bir hakkı mükteşep olmuş. Acaba hiyaneti

vataniye mesealinde bu hakkı mükteşebın bu beraata şumulü var mıdır, yok mudur? Bu mesele mucibi münakaşa oldu. malûmu âliniz hiyaneti vataniye ceraininin mevkiî rüyeti bidayet mahakimidir. Usulü muhakeme de; bidayet mahakiminin tabi olduğu usuldür. Müddeiumumi de bu hükmü istinaf veyahut tomyiz etmiştir. Binaenaleyh, bidayet mahkemesinden verilen beraat hükmü, hakkı mükteşep olmaz. Beraat edenler hakkındaki muhakeme de, mahallî mahkemesinde yeniden icra ve rüyet edilebilir. Birinci şık böyledir. İkinci şık ta; heyeti hâkimenin ellerinin işten çektilirilmesi meselesidir. Bunun takdir ve tensibi de Heyeti Âliyelerine aittir.

SAĞDAN BİR MEBUS BEY — Tahkikat icrasından sonra o kısım da sabit olursa muamelesi icra edilir.

SÜLEYMAN SIRRI BEY (Yozgat) — Efendim, Adliye Encümeninin şimdi okunan mazbatasında ve Nafiz Bey biraderimizin de izahatına nazaran; Maden heyeti adliyesi vazifesini suiistimal etmiş, buna bendeniz de şahidim. Yozgat isyanı üzerine Maden kaymakamı ve oranın şube reksini, sureti mahsusada, usat edibettirerek şehit ettiler. Bu hal üzerine oranın adliyesi muameleye bizzat vaziyet etmek lâzımgelirken gayet lâkayt kaldı.

Ölen öldü, kalanları, artık sıyanet edelim fikri ile de hâlâ ciddi ciddi takibat yapılmıyor. Buna dair cebimde müteaddit mektuplar var. Bu meseleden dolayı usat tarafından o vakit mevkuuf bulunan İsmail Hakkı Efendi namında bir jandarma çavuşu orada ifade vermektan çekinerek geçen gün buraya geldi ve burada polis dairesi vasıtasıyla, İstikfâl Mahkemesinde müfassal ifadesini verdi. Yedimdeki müteaddit mektuplara nazaran mahallî mahkeme adliyesi vazifesini suiistimal ediyor. Hattâ Heyeti Âliyenize diyebilirim ki; bunlar usatı saatlerce uzak mesafeden istikbâl edip getirenlerdir. Binaenaleyh haklarında ciddi takibat icrasını bendeniz de teklif ederim.

MUSTAFA SABRİ BEY (Karahisarî Şarki) — Efendiler; Adliye Encümeni mazbatasını iki fıkrayı haviddir. Birinci kısmı; verilen hükmün festine ve yeniden muhakemesinin icrasına dairdir. İkinci kısım; bu maznunlar hakkında çereyan eden tahkikat ve muhakematın hilâfı kanun olmasından dolayı mahkeme heyetinin tahtı muhakemeye alınmasına dairdir. Her iki cihet için; gayri vakidir diyecek değilim. Ancak bu ikinci kısım - ki memurunin işten el çektilererek tahtı muhakemeye alınmak meselesidir - Meclisi Âlinize ait vaziften olmasa gerek. Zira bunların

tahkikat ve muhakematı mensup olduğu mafevk mahkemesine aittir. Binaenaleyh bu ciheti nazarı dikkate alarak haklarında muamele kanuniyenin ifa ettirilmesi onlara aittir. Bizim buraca onları işlen el çekirtmeye hak ve salâhiyetimiz yoktur. (Var sesleri).

NEBİL EFENDİ (Karahisarısahib) — Yalnız mazbata muharriri Bey bir ciheti söylemediler ki cürüm, cürmü âdi midir; hiyaneti vataniye midir?

SÜLEYMAN SİRRI BEY (Yozgat) — Hiyaneti vataniyedir.

NEBİL EFENDİ (Devamla) — Eğer hiyaneti vataniye cürmü ise verilen mazbata doğru, eğer hiyaneti vataniye değilse cürmü âdi ise, bu Meclisin salâhiyeti haricindedir ve mafevk mahkemesine aittir. Bunun tasrih ve izah etsinler.

NAFİZ BEY (Canik) — Efendim, cürüm hiyaneti vataniyedir. Gerçi mahkeme hiyaneti vataniyeden beraatlerine ve adiyen sirkat mesailinden mahkûmiyetlerine karar vermiş ise de, Meclisi âlinin âfâkadar olduğu hiyaneti vataniye fiilinden dolayı hukuku umumiyenin muhafazası Meclisi âliye ait olduğu için hükmün ilgasıyla muhakemenin yeniden icra ve ikmalî zımında encümen evrakın mahalline iadesine karar vermiştir. Mesele hiyaneti vataniyedir.

MUSTAFA BEY (Karahisarı Şarki) — Hiyaneti vataniye meselesi doğrudur. Fakat mahalli memurini adliyesi hakkında, her ne suretle olursa olsun, vazifesi memuriyetlerini sulüstimal ettiklerinden dolayı, mafevk mahkeme tarafından tahkikat icrası lâzımdır. Bu, Meclisin vazifesi değildir.

NAFİZ BEY (Canik) — Müsaade ederseniz onu arz edeceğim. Encümende bu cihet uzun uzadıya müzakereyi mucip olmuştur. Heyeti hâkime hakkında tahkikat ve takibat ifasını Adliye vekâletine terk hususunu düşündük. Yalnız Meclisi âli aynı zamanda icra kuvvetini de haiz olduğundan ve sulüstimalât evrakın tetkikinde zahir ve bahir olup hatta ifadâtı tağyir edecek derecede mütecasirane bir vaziyet gösterildiğinden dolayı bunların tahtı muhakemeye alınması hususunun doğrudan doğruya Meclisce tahtı karara alınmasını biz tensip ettik. Kabulü de Heyeti âliye aittir.

REİS — Zannedersem mesele anlaşıldı.

REFİK BEY (Konya) — Mesele tamamen tenevvür etti. Teşekkür olunur Adliye Encümenine. Bir mahkeme heyeti sıfatıyla meseleyi serapa tetkik etmiş ve esbabını beyan etmiş, binaenaleyh fıkrâi hükmünün ıslahı için evrakı mahalline göndermek lâzımdır. İkinci fıkraya gelince : Heyeti hâkimenin sulüsti-

malâtından bahsediliyor. Bunlar hakkında tahkikat ve takibat icrası da Adliye Vekâletine aittir. O kısmın da Adliye Vekâletine gönderilmesi icabeder.

REİS — Şimdi efendim müsaade buyurun, reye koyacağım. Efendiler iyi dinleyin, dikkat edin. Şimdi Refik Beyin dediği gibi; birinci fıkra mucibince evrakı, muamelesini ikmal için mahalline göndermek, ikinci fıkra, heyeti hâkime hakkında, Adliye Vekâletine tahkikat için tebligat icra etmek... Bir bu var, bir de mazbatayı aynen kabul etmek var; benim anladığım; buraca onların tahtı muhakemeye alınmalarına karar verilsin... (Hayır öyle değil sesleri) mazbatanın mucibi budur zannederim.

Pekâlâ, şimdi birinci fıkra ahkâmını kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın.

TAHSİN BEY (Maras) — Birinci fıkra hangisi efendim?

REFİK BEY (Konya) — Yani hükmün mahallinde tekrar tetkiki... (Gürültüler)

REİS — Efendim mazbatayı aynen kabul edenler ellerini kaldırsın. Aynen kabul olunmuştur.

2. — *Siirt Mebusu Mustafa Sabri Efendinin İstinaf mahkemelerinin lâğvına dair teklifi kanunisi ve Diyarbekir Mebusu Hamdi Efendinin, tetkikati temyiziyeden alınacak harçlar hakkında teklifi kanunusi ve Adliye Encümeni mazbatası. (2/56, 2/57)*

REİS — Efendim İstinaf mehakiminin lâğvına dair Diyarbekir Mebusu Hamdi Beylerin teklifleri-dair Diyarbekir Mebusu Hamdi Beylerin tekliflerinin şayanı müzakere olmadığına dair Adliye Encümeni mazbatası var okunsun.

Adliye Encümeni Mazbatası

Siirt Mebusu Hacı Mustafa Sabri Efendi tarafından İstinaf mehakiminin lâğvına ve Diyarbekir Mebusu Hamdi Efendi tarafından da İstinaf hukuk mehakimi ve heyeti ithamîyelerin lâğvı ve bazı harçların ilgasına dair verilen diğer bir lâyihai kanuniye yekdiğerine taalluku itibarıyla tevhidten tetkik ve mütafâa olundu. Heyeti ithamîyelerin lâğvı esasen Hükümet tarafından vukubulan teklifi kanuni dolayısıyla derdesti tetkik bulunduğundan bu cihetin ayrıca tetkikine mahal olmadığı ve İstinaf mehakimiyle bazı harçların ilgası cihetine gelince usulü muhakematın ve Teşkilî Mehakim Kanununun esasını teşkil eden İstinaf mehakiminin lâğvı umumî ve esasî bir tetkikat icrasına mütevakkıf bulunduğundan kat'î nazar Hükümetin şekli ifadesinin tebdil ve ıslahıyla teşkilâtı umumiyenin yeniden tanzimi lüzumu Hükümetin derdesti müzakere bulunan programı iktiza-

ından bulunmakla işbu program ahkâmının mevkiî tabhika vazından sonra teşkilî mehakim ve usulî muhakematın da ona göre tanzimî düşünölmek üzere şimdilik işbu lâyhaların şayanı müzakere olmadığına karar verilerek Heyeti Umumiyeye arz kılındı.

Reis	M. M.
Karahisarısahip	Canlık
Mehmet Şükrü	Ahmet Nafiz
Kâtip	Aza
Sinop	Siirt
Mehmet Şevket	Muhalifim
	Mustafa Sabri
Aza	Aza
Siirt	Denizli
Hacı Nuri	Yusuf
	Aza
	İçel
	Şevki

(Muvafıktır sesleri).

REİS — Efendim Adliye encümeninin mazbatasını kabul buyuruyor musunuz??

MUSTAFA SABRİ EFENDİ (Siirt) — Müsaade buyurumuz. Bendeniz söz aldım. Kısa olduğundan buradan arz edeyim. Mazbata diyor ki; lâgvi muvafık ise de şimdilik şekli idare tavazzuh etmediğinden, Teşkilâtı esasıye programı müzakere edilirken Adliyenin şekil ve mahiyeti taayyün edecektir, bunu o zaman müzakere edelim diyor.

Rica ederim, program müzakere edilirken bu cihet düşünölsün.

İSMAİL SUPHİ BEY (Burdur) — Efendim, program müzakere edilirken Adliye sırasına geldiğinde tabii bu teklif düşünölecektir.

REİS — Efendim Adliye encümeni mazbatasını aynen kabul edenler ellerini kaldırsın. Aynen kabul olunmuştur.

3. — İçel mebusu Ali Efendinin, düşmana karşı ittihazı icabeden tedabire dair teklifi kanunisi ve lâ-yiha encümeni mazbatası (2/91)

REİS — Umuru şer'ıye vekâletince fetvayı şerife neşri ve cihadı umumî ilânı ve saireye dair İçel mebusu Ali Efendinin teklifinin reddine dair lâyiha encümeni mazbatası var, (ret, ret sesleri).

REFİK BEY (Konya) — Bu tecrübe edilmiş bir silâhtır, tekrar elimize almıyalım.

Lâyiha Encümeni Mazbatası

Umuru şer'ıye vekâletince fetvayı şerife neşri ve cihadı umumî ilânı ve Büyük Millet Meclisinin

cephhe gerilerinde küşadı ve saireye dair İçel mebusu Ali Efendinin Heyeti umumiyeden muhavvel 18 Eylül 1336 tarihli on yedi maddelik lâyhâi kanunisi encümenimizce mütalâa ve tetkik olundu. Vatanın müdafaai istiklâli emrinde ittihazı lâzım bilcümle tedabir ve maahaza fetvayı şerif tastiri ve cihadı umumî ilânı gibi ahvalin kuzumu tahakkuk ettiği takdirde Müdafaai Milliye vekâletinin bu husustaki tevessül ve teşebbüsü derkâr bulunduğu cihetle teklifi mezkûr hakkında mütalâa serdine mahal olmadığından encümenimizce reddine karar verildi.

26 Teşrinievvel 1337

Lâyiha Encümeni

Reisi Namına

Sinop

Mehmet Şerif

M.M.

Yozgat

Süleyman Sırrı

Kâtip

Antalya

Ali Vefa

REİS — Efendim Lâyiha encümeni mazbatasını kabul edenler ellerini kaldırsın. Kabul olunmuştur. Yani teklif reddedilmiştir.

4. — Kütahya mebusu Cemil Beyin, Öğle tatillerinin kaldırılması hakkında teklifi kanunisi ve Lâ-yiha encümeni mazbatası. (2/91)

REİS — Öğle tatillerinin kaldırılması hakkında Kütahya mebusu Cemil Beyin teklifinin kabulüne dair Lâyiha encümeni mazbatası var okunacak:

Lâyiha Encümeni mazbatası

Devairde öğle tatilinin ilgası kuzumuna dair Kütahya mebusu Cemil Beyin 16 Teşrinievvel 1336 tarihli Heyeti Umumiyeden muhavvel iki maddelik lâyhâi kanunisi encümenimizce mütalâa olundu. Teklifi mezkûr memurinin muntazaman, müternadiyen vazifeleri başında bulunmaları ve saatlerce mesafeden gelerek mesalîhi resmîyelerinin tesviyesiyle biran evvel köylerine avdet ıztırarında bulunan fikarayı hatkın tesrii maslahatları noktasından vârit ve şayanı kabul görölmüş olmakla ifayi muhtazası zımında ârayı umumiyeye arzı zımında Makamı celili riyasete takdimi tezekkür kılındı.

26 Teşrinievvel 1336

Lâyiha Encümeni Reisi Namına

Sinop

Şerif

İSMAİL SUPHİ BEY (Burdur) — Takrir sahibi biraz izahat versin.

REFİK BEY (Konya) — Efendim hiç başka bir işimiz kalmadı da devairin devam saatini mi müzakere edeceğiz?

VEHBİ BEY (Karesi) — Efendim böyle bir kanunun tanzimine lüzum yoktur. Bir memur tâyin edilir vazifesini görmek için;... Ancak İstanbul'da iken saat on bir alafrangada Hükümete gidersiniz, beyefendi boğaz içinde oturuyor, vapur tesadüf etmemiş, Topkapı'da oturuyor, tramvay tesadüf etmemiş, bilmem falân yerde oturuyor, tren tesadüf etmemiş, teyzesi hasta imiş, hanım ninesi hasta imiş, gelememiş, Fakat burada öyle değil, Ankara avuç işi kadar yer.. Bunu Heyeti Vekileye gönderelim, daha şimdiden devamsızlıkların başladığını hepimiz görüyoruz. Şimdiden Heyeti Vekileye gönderelim, nazarı dikkati celbedelim. Memurlar vazifeleri başında bulunsunlar (Muvafık sesleri),

CEMİL BEY (Kütahya) — Efendim bendeniz evvelece bir takrir verdim, bunun hakkında.. Yeni öğle tatilleri hakkında. Bunun Heyeti Vekileye gönderilmesini talep ettim. Fakat teklifi kanuni olmadıktan bunu buraya getirip okumadılar. Onun için bendeniz bu teklifi kanuniyi itaya mecbur oldum, mak-sadım, Heyeti Vekilenin nazarı dikkatini celbetmektir. Çünkü ma'fumdur ki Eylül'den itibaren günler kısılmağa başladı. O derece kısaldı ki sekiz saatlik bir köyden gelecek bir köylü ancak buraya saat sekiz alaturkada vâsıl olabilir. Bakar ki öğle tatili vardır. Memur efendiler de ancak 8 de, 9 da teşrif ederler, o köylü o gün işini göremez. İşte bunun için bendeniz diyorum ki; mart'tan ağustos gayesine kadar öğle tatilleri olmalı. Fakat Eylül iptidasından Şubat gayesine kadar, yani kışın öğle tatilleri kalkmalı. Bu da eshabı mesalihin vezaifini teshil noktasındandır. Bunun için bu kanunun kabulünü veyahut Heyeti Vekileye havale olunmasını teklif ederim..

MAZHAR MÜFİT BEY (Hakkâri) — Efendim müsaade buyurursanız arz edeyim ki; bunun müzakeresine bile mahal yoktur. Refik Beyefendinin buyurdıkları gibi bu mesele, memur yemek yesin mi, yemesin mi, öğleyin gitsin mi, gitmesin mi? Bu mesele, memurinin devamı meselesidir. Takrir sahibinin ifadesinden bendeniz böyle anladım, farzı muhal olarak memurlara öğle tatili olması, gelmiyecek olan yine gelmez. Bunu vazife başına celbedecek âmirlerdir, memurların devamı onlara terk olunur. Öğle yemeğine mi çıkar, ne yapar, bunlar burada mevzubahis olacak şeyler değildir. Rica ederim, mühim meseleler var, ruznameye geçelim.

CEMİL BEY (Kütahya) — Zaten bendeniz Heyeti Vekileye tevdini teklif ediyorum.

REİS — Efendim Heyeti Vekileye havalesini kabul edenler ellerini kaldırsın. Kabul olundu.

5. — *Adana mebusu Zekâi Beyin, İhracat kanununa zeyledilecek mevat hakkında teklifi kanunisi ve Lâyiha encümeni mazbatası. (2/102)*

REİS — Mamaliki Osmaniyeden kuvu bulacak ihracata ve altın fiyatına yakın kıymeti itibariyeyi haiz evrakı nakdiyeyi ecnebiyenin ithaline dair Adana mebusu Zeki Beyin teklifinin kabulüne dair Lâyiha encümeni mazbatası var okunacak :

Lâyiha Encümeni Mazbatası

Mamaliki Osmaniyeden vukubulacak ihracata veyahut Maliye vekâleti veznesinden resmi rayice tev-fikan Türk evrakı nakdiyesine tahvil edilecek altın ve altın fiyatına yakın kıymeti itibariyeyi haiz evrakı nakdiyeyi ecnebiyenin ithaline müsaade olunmasına ve saireye dair Adana mebusu Zekâi Beyin Heyeti Umumiyyeden muhavvel ve şayanı kabul olan teklifinin taallûku hasebiyle bir kere de İktisat encümenine lüzumu havalesi tezekkür kılmıdı.

26 Teşrinievvel 1336

Lâyiha Encümeni

Reisi Namına

Sinop

Mehmet Şerif

Kâtip

Antalya

Ali Vefa

M. M.

Yozgat

Süleyman Sırrı

REİS — Efendim lâyiha encümeni mazbatasını kabul buyuranlar ellerini kaldırsın. Kabul edilmiştir.

MUSTAFA BEY (Karabırsarı Sahip) — Reis Bey iyice anlaşılmalı. O, tekrar okunsun. İktisat encümenine gitsin.

REİS — Geçti efendim.

6. — *Bolu mebusu Tunalı Hilmi Beyin, neşriyat mücrimiyetine dair teklifi kanunisi ve İrşat encümeni mazbatası. (2/108)*

REİS — Neşriyat mücrimiyetinden mütevellit muhakemelerin İstiklâl mahkemelerine tevdij hakkın-da Tunalı Hilmi Beyin teklifine dair İrşat encümeni mazbatası var okunacak :

İrşat Encümeni Mazbatası

Bolu mebusu Tunalı Hilmi Beyin (Neşriyat mücrimiyeti kanunu) lâyihası, esbabı mucibeleri ve Lâyiha encümeninin reddi mutazammın mazbatası mütalâa ve tetkik olundu. Filhakika evamir ve ni-

zamat ve kavanini devletin neşir ve ilânına mütaallik ahkâmı sarıha kavanini cezaiyede mevcut ve Hükümetçe kabul veya tavsiye edilen neşriyat da bittabi bir emir ile ait oldukları mahal ve dairelere irsal edilmekte olacağına binaen resmi addedilmek lâzım geleceğinden bunlar dolayısıyla de icabında icabeden kimselerin tecziyeleri mümkün ise de meşhurat ve istilaatımıza nazaran Devlet ve millet istihlâsı babındaki neşriyata mütaallik nabeca ahval ve harekât hemen her memlekette görülmekte ve neşriyat evrakı, risale ve kitaplar nice memur ve alâkadarın tekâsül ve terahisine kurban olmakta bulunduğu karşı bidayet ceza mahkemelerine verilmiş merciiyeti Hiyaneti vataniye kanununun da ahkâmını icraya memur İstiklâl mahkemelerine devretmekte külli fevait vardır. Ancak encümenimiz şiddetli bir kanun ve salâhiyete müracaat tedbirinden evvel Vekiller Heyetince mütevassa neşriyata var kuvvetle ehemmiyet verilmesi alâkadaranın gevşekliklerine devam edince bunlara da mütaallik mesuliyet, mücrimiyet ve mahkûmiyet dereceleri İstiklâl mahkemelerince takdir edilmek cihetine gidileceği yolunda her tarafta şiddetli tebligatta bulunulması ve bu esastan İstiklâl mahkemelerinin de malûmattar kılınması esbabına tevessül edilmesi, âtide lüzumu görüldüğü

takdirde merbut lâyihadaki teklifin icrası hakkı mahfuz kalmak şartıyla kararlaştırılmıştır.

27 Teşrinievvel 1336

İrşat En. Reisi

M. M.

Tunalı Hilmi

(Ret, ret sadaları).

REFİK BEY (Konya) — Takrir sahibi izah buyursunlar ne demek istiyorlar.

TUNALI HİLMİ BEY (Bolu) — Encümen namına söyleyeceğim. Arkadaşlar; evvelâ rica ederim lâtifeyi biraz Meclis haricine değil, tamamiyle Meclis haricine atınız. Burada mevzubahis memleket, istihlâsıdır zannederim. Redlerin içerisinde bazı mübarek şeyler dahil oluyor ki ihtimal ki vatanın istihlâsı meselesi ortada kaynar gider. Efendim, İrşat encümeni bu neşriyat mücrimiyeti meselesini tetkik etti. Münasip gördü. Fakat evvelerde Heyeti Vekilece alâkadarana, vazifedarana tebliğatı şedide icrasını tensip eyledi. Hülâsası şu ki: Makamı Riyasetten Heyeti Vekileye bu esas yazılsın ve evrak riyasette hrfzedilsin, teklif bundan ibarettir. (Kurul muvafık sesleri).

REİS — Efendim İrşat Encümeninin mazbatasını aynen kabul edenler ellerini kaldırsın... Aynen kabul edilmiştir.

2. — AZAYI KURAM MUAMELATI (Devam)

2. — Üçüncü Şubeden münhal encümen azalıklarına intihap edilen zevat hakkında tezkere.

REİS — Üçüncü şubeden İrşat ve İstida Encümenlerine intihap olunan zevatın beyanına dair tezkere vardır, okunacak efendim.

Rîyaseti Celileye

İstida Encümenine talep olunan münhal azalığa Ergani Mebusu Sırrı ve İrşat Encümenine Ergani Mebusu Mahmut ve Erzincan Mebusu Osman Fevzi beylerin şubemizce intihap edilmiş oldukları maruzdur.

Üçüncü Şube R. Na.
Kastamonu

Kâtip
Ertuğrul

Abdülkadir Kemali

Halil İbrahim

Aza

Aza

Okunamamıştır

Sırrı

Aza

Aza

Mahmut

Muş

Mehmet Sait

Aza

Aza

Okunamadı

Mehmet Vehbi

Aza

7. — MAZBATALAR (Devam)

7. — Bolu Mebusu Tunalı Hilmi Beyin, köy idaresi hakkında teklifi kanunisi ve Layiha Encümeni mazbatası.

REİS — Köy teşkilatı hakkında Tunalı Hilmi Beyin teklifinin kabulüne dair Layiha Encümeni mazbatası var. (Ret sesleri)

TUNALI HİLMİ BEY (Bolu) — Şimdi söyledim ki bu bir cinayettir efendiler. Onun tahkir olmadığını ve bir hakikat olduğunu ispat edebilirim. Meclisin intizamını ihlal ediyorsunuz.

Layihâ Encümeni Mazbatası

Köy teşkilatı ve teferruatı hakkında Bolu Mebusu Tunali Hilmi Beyin elli dört maddeden ibaret olduğu anlaşılan ve Heyeti Umumiyyeden muhavel teklifi kanunisi mahiyeti itibariyle şayanı kabul ve müzakere görülmekte Dahiliye Encümenine ha-

valesi zımında Heyeti Celileye takdimi tezekkür kılındı.

26 Teşrinievvel 1336

Layihâ En. R. Na.

Sinop

Mehmet Şerif

(Kabul sadaları)

HASAN BASRİ BEY (Karesi) — Müstaceliyet kararıyla kabul edilsin.

REİS — Dahiliye Encümenine havalesini arzu edenler ellerini kaldırsın... Dahiliye Encümenine havale olunmuştur.

5. — TAKRİRLER (Devam)

1. — *Kastamonu Mebusu Dr. Suat Beyle bir refikinin, Encümen içtimalarına devam etmeyen azadan beş lira kıstalyevm icrasına dair takriri.*

REİS — Encümenlere devam etmeyenlerden beş lira kıstalyevm icrası hakkında Kastamonu Mebusu Suat Beyin takriri var. (Ret sadaları)

Riyaseti Celileye

Büyük Millet Meclisinin muntazam bir surette mesaisine devam ederek tarihin tevdi ettiği ve ahvali haziranın istilzam eylediği vazai fi mühimmeyi günü gününe ikmal etmesi bugünün en mühim meselesi olduğu müstağni izahıdır. Heyeti Umumiye içtimaatı haftada üç - dört kere vukubulmakta ise de Encümenlerin muntazam içtima edememesi ve hatta bazıların hiç te toplanmaması Meclisin müsmir bir surette ifayı vazife etmesine muhalefet etmektedir. Bu sebeple atideki mevaddın kabul ve tatbikini Heyeti Umumiyyeye arz ve teklif eyleriz.

1. — Encümenlerde her içtimada devam cetveli tutulmalıdır.

2. — Her encümence devam etmeyenlerin her gün için beş lira kıstalyevme tabi tutulması lazımdır.

30 Teşrinievvel 1336

Kastamonu

Bolu

Dr. Suat

Dr. Fuat

SÜLEYMAN SIRRI BEY (Yozgat) — Layihâ Encümenine gönderelim.

MUSTAFA BEY (Karahisarışarki) — Muhalefet edenler de var, muvafakat edenler de var.

REİS — Efendim müsaade buyurun, bu bir maddesi kanuniyedir. Layihâ Encümenine havalesini arzu ediyor musunuz? Arzu edenler ellerini kaldırsın.

DR. FUAT BEY (Bolu) — Zannedersen takririmiz layihai kanuniye şeklinde değildir.

VEHBİ BEY (Karesi) — Nizamnamei Dahilide bu husus için zaten sarahat vardır.

ABDULLAH EFENDİ (İzmit) — Bu mesele nizamnamei dahilide musarrah olduğundan tekrar böyle bir madde yapmaya lüzum yoktur.

SÜLEYMAN SIRRI BEY (Yozgat) — Zaten böyle bir teklifi evvelce rüfekadan birisi yapmıştı.

REİS — Efendim şu teklifi kabul ediyor musunuz? Kabul olunmuştur. (Ekseriyet yok, aksini reye koyunuz sadaları) (Gürültüler)

HASAN BASRİ BEY (Karesi) — Hükümet memurininin devamını kabul ediyoruz. Biz niçin devam etmeyelim?

REİS — Aksini reye koyacağım, efendim şu teklifi kabul etmeyenler ellerini kaldırsın... Bu cihet de ekseriyet var, takrir reddolunmuştur.

VEHBİ BEY (Karesi) — Encümenlerde ekseriyet bulunmak ihtimali yok, teklif te bu suretle reddedilince acaba devam etmemeye mezuniyet mi vermiş olacağız?

TUNALI HİLMİ BEY (Bolu) — Birçok kanunlar encümenlerden çıkmıyor.

REİS — Rica ederim, kendiniz kabul etmediniz.

SÜLEYMAN SIRRI BEY (Yozgat) — Devam etmeyenlerin isimlerini encümen kâtipleri verir ve nizamname tatbik edilir.

2. — *Burdur Mebusu İsmail Suphi Beyin, Hukuku aile kararnamesinin tekrar mevkii meriyete vaz edilmesine dair takriri.*

REİS — Hukuku aile kararnamesinin mevkii meriyete vazı hususunun Adliye ve Şeriye encümenlerine havalesi hakkında İsmail Suphi Beyin teklifi var.

Riyaseti Celileye

Memleketimizde münakehat ve mufarekatı mazbutiyet ve meşruiyet altına almış olduğu halde Damat Ferid'in müftü mahudu Mustafa Sabri Efendi tarafından her nedense mevkiî tatbik ve meriyetten ıskat edilmiş olan hukuku aile kararnamesinin tekrar mevkiî meriyete hemen vazıyla beraber bunun şekli kanunî iktisap etmesi için de ayrıca Adliye ve

Şeriye encümenlerince derhal tetkikine başlanmasını teklif ederim.

Burdur Mebusu
İsmail Suphi

(Kabul kabul, ret ret sesleri)

REİS — Adliye ve Şeriye encümenlerine havalesini kabul ediyor musunuz? Kabul edenler ellerini kaldırsın... Adliye ve Şeriye encümenlerine havalesi kabul edilmiştir.

3. — LAYİHALAR (Devam)

4. — *Cebelibereket ve Kozan sancaklarının müstakillen idaresi hakkında kanun layihası.*

REİS — Cebelibereket ve Kozan sancaklarının müstakillen idaresi hakkında Heyeti Vekileden mevzur layihai kanuniye var, her halde Muvazene Encümenine gidecek, Muvazenei Maliyeye havale edildi.

5. — *Ereğli kömür madeni maaşat ve masarifi için tahsisatı munzamma itasına dair kanun layihası.*

6. — *Keçiborlu Kükürt Fabrikası maaşat ve ma-*

sarifatı için tahsisatı munzamma itasına dair kanun layihası.

REİS — Ereğli kömür madenleri ve Keçiborlu Kükürt Fabrikası maaşat ve masarifati hakkındaki layihai kanuniyedir. Muvazenei Maliye Encümenine gidecek.

Elhamdülillâh ruznameye gelebildik. Beş dakika teñeffüs, fakat efendiler rica ederim beraber gelelim beraber gidelim.

3,30 sonrada celseye nihayet verildi.

İKİNCİ CELSE

Açılma Saati : 3,45 Badezzeval

REİS : Reisi Sanii Vekili Vehbi Efendi (Yozgat)

KÂTIPLER : Haydar Bey (Kütahya), Feyyaz Âli Bey (Yozgat)

REİS — Efendim Meclisi açıyoruz. Mühim teprışat var. Hasan Fehmi Bey okuyacak :

6. — MUHTELİF EVRAK (Devam)

2. — *Şark Cephesi Kumandanı Kâzım Karabekir Paşanın, askerimizin Kars tabyalarına girdiklerine dair telgraft.*

HASAN FEHMİ BEY (Gümüşhane) — Şark Cephesi Kumandanı Kâzım Karabekir Paşadan Riyasete gelen telgrafı okuyacağım.

Erkânı Harbiyei Umumiye Riyasetine
Karakale'den 30 Teşrinievvel
(1. — 30 Teşrinievvel sabahı Kars aleytine yapılan umumi taarruzda Vezin köyü şimali garbisi Azadi köyü şimalinde düşman kuvvetleri tarafımızdan iki gruba parçalanarak Vezin köyü şimalindeki Erme-

ni grubu şimali şarkıye doğru ricat ve Azadi köyü şimalindeki Ermeni grubu da Fara doğru firar etmiştir. 11,30 saat evvelde kıtaatımızın Kars tabyalarına girdikleri görülmüştür. (Şiddetli alkışlar) Tafsilat akşam raporunda arz edilecektir)

Bu rapor 30 Teşrinievvel, 12,30 sonrada yazılmıştır.

Vezin köyü 15 kilometre cenubi şarkisindedir. Azadi Kars'ın 10 kilometre cenubundadır.

Aralarındaki mesafe 15 kilometredir.

Şark Cephesi Kumandanı

Kâzım Karabekir

(Şiddetli alkışlar)

REFİK BEY (Konya) — Efendim istiklal mücahedesinde vazifei vataniye ve milliyesini bîhakkın yapan Şark Ordusu Efrat ve Kumandanlığına teşekküratımızın yazılmasını istirham eyleriz.

(Hay hay, muvafık sadaları)

2. — AZAYİ KIRAM MUAMELATI (Devam)

3. — *Burdur Mebusu Yusuf Beyle rüfekasının, Burdur Mebusu merhum Halil Efendinin bakıyeri tahsisatının ailesine verilmesine dair takriri.*

REİS — Efendim rüfekadan Burdur Müftüsü Halil Efendi vefat ettiği cihetle muhassasatının hanesine itasına dair bir takrir vardır, dinleyelim.

BİR MEBUS BEY — Kim efendim? Anlaşamadı.

REİS — Burdur Mebusu Halil Efendi.

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Burdur Mebusu merhum Halil Efendi Meclis halili inikatta iken vazifei vataniyesi başında vefat etmiştir. Meclisçe bidayeti meşrutiyetten beri cari olan usul ve teamül mucibince ifayı vazife başında vefat eden mebusanı kiramın tahsisatlarının tamamen bıraktıkları ailelerine itası lazımgeleneğine göre merhum Halil Efendinin tahsisatının dahi memlekette bıraktığı birçok evlat ve âyaline verilmesi için Meclisçe bir karar verilmesini teklif eyleriz.

Denizli Mebusu

Antalya

Yusuf

Hasan Tahsin

Isparta

Antalya

Mehmet Nafiz

Mustafa

(Muvafık sesleri)

İSMAİL LSUPHİ BEY (Burdur) — Buna dair öteden beri teamül vardır efendim. Pek muvafıktır.

REİS — Bu takririn mazmununu kabul buyuranlar lütfen ellerini kaldırsın... Kabul olunmuştur efendim. Tahsisatı evlat ve âyaline verilecektir efendim.

NECİP BEY (Mardin) — Adliye Vekâleti intihabasını müsaade buyurursanız yapalım.

MALİYE VEKİLİ FERİT BEY — Muvakkat bütçenin müzakeresini istirham ederim.

YASİN BEY (Oltu) — Reis Beyefendi; Bedeli Nakdi Kanununun müzakeresini teklif ederim. (Ret, ret sesleri) Böyle mühim bir kanun oyuncak olur mu?

REİS — Bu kanuna dair ben söz söylemedim. Benim riyasetim altında müzakere olunamaz. Bazı rüfeka tarafından verilen teklifleri okuyacağız, dinleyelim.

5. — TAKRİRLER (Devam)

3. — *Antalya Mebusu Mustafa Beyle refikinin, Antalya'da bir darülharir küşat edilmesine dair takriri.*

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Antalya lıvasının koza ve ipek mahsulü yetiştirmeye iklim ve arazisi pek ziyade müsait bulunmakta ve esasen şekli iptidaide bile külliyetli koza ve ipek mahsulü yetiştirilmekte ise de buraya Antalya ve Bursa ve İzmit'ten tohum celbi mütat iken son senede buna da imkânsızlık haylulet etmiştir. Koza ve ipekçilik sanatı mühimmîni kavaidi fenniye dairesinde tezyit ve istihsalatı tesviye etmek, memleketin

tevsi ve inkişafı iktisadi namına ehem ve elzam bulunmasına binaen Antalya'da bir darülharir temin ve böcek tohumu istihzar ve istihsalinin ameli bir surette talimi zammında miktarı kâfi tahsisatın umumi bütçeye ithalini arz ve teklif eyleriz.

Antalya Mebusu

Antalya

Mustafa

Hasan Tahsin

REİS — İktisat Encümenine havalesini arzı ediyor musunuz? (Evet, evet sesleri) İktisat Encümenine havale olunmuştur efendim.

SÜLEYMAN SIRRI BEY (Yozgat) — Geçen gün Reis Hasan Fehmi Beyefendi Meclise buyurdular ki : Esnayı müzakerede verilen takrirler tadile

dair ise okutmak ve Heyeti Umumiyyeye arz etmek zaruridir. Böyle tadile ait olmayan birtakım bekalif ertesi günkü evraki varide meyanına ithal edilir. Binaenaleyh bu gibi takrirlerle müzakere tevhür etmemeli, bunları hiç okumamalı. Yarınki evraki varide meyanında okutturulmalıdır.

REİS — Şimdiye kadar okuturlardı.

SÜLEYMAN SIRRI BEY (Yozgat) — Arkası çoğaltıyor efendim.

(Kâtip diğer teklifleri okumaya devamla) :

4. — *Antalya Mebusu Hasan Tahsin Beyre rüfekaşının, askerinin melbusatına dair takriri.*

Riyaseti Celileye

Milletin çehmi iftiharını sevgili asker evlatlarının ısbası hakkında üç, dört gün evvel vaki olan istizah üzerine Müdafaa-i Milliye Vekâletince bazı mertebe teminat verilmiş ise de bu mesele mühimmenin münakaşa gibi merasime riayet suretiyle intaç ve temini binnetice ziyâ vakti mucip olacağından göz bebeğimiz olan ve mukaddes vatanın istihlası uğrunda yeğâne şahadetlerine medyun ve merbut bulunulan muhterem askerlerimizin şitanın tesiratından siyanet ve muhafazai sıhhatleri için Ankara, Eskişehir, Karahisarısahip, Konya, Isparta, Burdur, Antalya ve sair merakizde teşkil olunacak münasip heyeti mütemediyeye ve bilhassa Müdafaa-i Hukuk cemiyetlerince her yeye tercihan elbise mübayaa ve imal ettirilmesi esbabının istikmalî vücubunun tahtı karara alınarak Riyaseti Celileden doğruca icap edenlere tebliğiyle beraber bu sureti muamele ve karardan bahis ile ve şiddetle Müdafaa-i Milliye Vekâletine de ayrıca tebliğat icrası hususu kabul buyurularak cepheye ve fedakâr askerlerimize ait alakai katiyemizin fiilen ve acilen ibraz olunmasını kemali ehemmiyetle arz ve teklif eyleriz.

30 Teşrinievvel 1336

Antalya	Antalya
Hasan Tahsin	Mustafa
Denizli	Antalya
Yusuf	Ali

HASAN FEHMİ BEY (Gümüşhane) — Bu takriri tasviben Heyeti Vekile Riyaseti Celilesine icabını icrası için havale edelim. (Hay hay sesleri)

REİS — Heyeti Vekile Riyasetine havale ediyoruz efendim.

5. — *Antalya Mebusu Mustafa Beyle refikinin, Antalya - Burdur şosesinin ikmalî inşasına dair takriri.*

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Antalya, Burdur tariki umumisine rapt ve ılsak olunmak üzere İtalyanların Antalya iskelesi rıhtım-

dan bed ile inşasına başladıkları yol her nedense son günlerde tatil ve ihmal olunarak yarıda bırakılmıştır. Tariki umumii mezkûre ittisal edecek olan bu yolun ikmal inşası memleketin temin ve tevessüü iktisadisi namına çok ehem ve Hükümetçe de siyaseten elzem bulunduğu gibi turuku umumiye ile münasebettar olan bu misillu yolların Devlet ve Hükümetçe inşası İdarei Umumiye-i Vilayat Kanunu ahkâmından bulunması cihetiyle fevaidi iktisadiye ve mütalaai maruzai esasiyeye binaen tariki umumiye tahsisatından altı, yedi bin lira tahsisat itasiyle mezkûr inşaatın Hükümetçe acilen ikmalî inşasını arz ve teklif eyleriz.

Antalya
Mustafa

Antalya
Hasan Tahsin

İSMAİL SUPHİ BEY (Burdur) — Paraya taalluk ediyor. İptida Muvazene-i Maliye Encümenine havale edelim. (Hayır, evvela Nafiaya sesleri)

REİS — Evvela Nafiaya sonra Maliyeye taalluk eder.

VEHİBİ BEY (Karesi) — Efendim, bu böyle müzakere edilmez. Bunu Nafia Encümenine havale ederiz. Çünkü nazarı dikkate alınacak bir şeydir. Bugün bütçede umumî yollar için lazımgelen mebalîğ kabul edilmiştir. Yüz bin liraya yakın bir para konulmuştur. Bu para bütçeden tefrik edilmiştir.

REİS — Efendim, biz de zannedirim öyle dedik. (Nafiaya sesleri) Nafia Encümenine havale edilmiştir.

6. — *Burdur Mebusu Ali Ulvi Beyin, Burdur Meclisi Umumisi intihabatının feshettirilmesine dair takriri.*

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Daire-i intihabiyem Burdur müstakil livası Meclisi umumî encümen azalığı intihabında müntehibi sani ve belediye azalarından elli üç rey ile intihabat icrası lazım iken on rey ekalliyet ile iki bacanak aza intihap edildiği haber alınmış olmakla bittahkik sıhhati halinde mezkûr yoksuz intihabın feshiyle belediye intihabı icrasının Burdur Mutasarrıflığına emir verilmesi hususunun Dahiliye Vekâletine emir buyurulması arz ve teklif olunur.

30 Teşrinievvel 1336

Burdur Mebusu
Ulvi

REİS — Dahiliye Vekâletine havalesini arzu buyuruyor musunuz?

(Evet sesleri) Dahiliyeye havale olunmuştur.

7. — MAZBATALAR (Devam)

8. — *Teşrinisani ve Kanunuevvel 1336 aylarına mahsus muvakkat bütçe kanunu layihası, seferberlik ve cephe zammı kanunu mucibince verilecek 1 800 000 liranın iki aylık muvakkat bütçeye ilavesi hakkında B. M. Meclisi Riyaseti tezkeresi, Hudut Sıhhiye bütçesine tahsisat ilavesine dair Sıhhiye Vekâleti tezkeresi ve Sıhhiye ve Muvazenei Maliye encümenleri mazbataları.*

REİS — Efendim, Maliye Vekili muvakkat bütçe getirmiş, şimdi onu müzakere edeceğiz. (Sonra, sonra sesleri)

MUSTAFA SABRİ EFENDİ (Siirt) — Ruzname bitsin de ondan sonra efendim. (Yarın, yarın sesleri) (Gürültüler)

MALİYE VEKİLİ FERİT BEY — Efendim, Maliye Vekilinin muvakkat bütçe getirmesi, kendi vazifesinde terahi edip te umumi bütçeyi takdim etmemesinden mütevellit değildir ki, beyefendiler ibrazi asabiyet ediyorsunuz. Bütçe, malumu Devletiniz, Encümeni Âlinizde derdesti tetkiktir. Umumi bütçe çıkmadığı takdirde Maliye Vekâleti, muvakkat bir bütçe takdim etmek mecburiyeti katiyesindedir.

Yoksa Devletin bütün muamelatını tevki edemeyiz. Eğer bu muvakkat bütçe bugün kabul edilmez, yarın Heyeti Âliyeniz de içtima etmeyecek olursa yarın akşam ben mecburum, bütün Maliyeye emir vermeye, o zaman tediya da durdururuz, tahsisatı da durdururuz. (Pek doğru sesleri)

NAFİZ BEY (Canik) — Yarınki ruznamei müzakerata ithal edelim.

MALİYE VEKİLİ FERİT BEY (Devamla) — Yarınki ruznameye ithali reyî âlilerine vabestedir. Fakat ben deniz mecburum, muvakkat bütçeyi telgrafla Erzurum'a, Bitlis'e Van'a ihbar etmeğe, bu noktai nazardan telgraflarımızın bu esnadaki betaeti, tevhürü, nazarı itibare alınacak olursa istirham ederim Heyeti Âliyenizden; bugün müzakere edelim.

(Muvafık sesleri, yarın sesleri)..

Bugün, yarın bir karar veriniz, nasıl arzu ederseniz.

SÜLEYMAN SIRRI BEY (Yozgat) — Reye koyunuz.

VEHBİ BEY (Karesi) — Sözlüm vardır, söz veriniz, ben deniz de söyliyeyim.

REİS — Müsaade buyurun Vehbi Bey, Efendim, encümen azalarından birçokları şikâyet ediyorlar; her gün içtimaı umumî oluyor. Encümenlerde çalışmıyo-

ruz. Encümenlerde işler birikti, diyorlar. Bazı rüfeka da, cumartesi, pazartesi, çarşamba günleri olmak üzere haftada üçgün içtimaı umumî akdedilmesini, diğer günlerde encümenlerde çalışılmasını istiyorlar. Şu halde demek oluyor ki, yarın içtima edemeyeceğiz. Muvakkat bütçe müzakeresi öbür güne kalacak. Bunun için, fazla gün geçirmemek üzere, muvakkat bütçenin bu gün müzakeresini arzu edenler ellerini kaldırsın. Bu gün müzakeresi kabul edilmiştir.

REİS — Buyurun Vehbi Bey, söz sizindir.

VEHBİ BEY (Karesi) — Efendim, bütçeyi vadettiği anda Maliye Vekâleti getirdi ve encümenlere tevdi edildi. Encümente arkadaşlar arasında bütçeler tevzi edilerek vekâletlere müracaat edildi. Fakat hâlâ bazı vekâletlerden müfredat bütçesi almak yok. Binaenaleyh, böyle muvakkat bütçelerle devam etmek demek, yapılan tenkihat iora edilemeyip fazla masrafla daha ziyade devam etmek demektir. Haydi bir aylığa razı olalım. Fakat bütçe iki aylık teklif olunmuştur. Bendeniz teklif ediyorum; iki aylık çoktur. Zaten geride iki ay kalıyor, bunu kabul etmek, emrivâki bir bütçeyi kabul etmek demektir. Binaenaleyh, bunu bir aylığa tenzil edelim. Encümenimiz çalışsın, biran evvel asıl bütçeyi de getirsin ve oradaki tenkihati, tenkisatı, tertibat ve teşkilatı biran evvel yapalım.

MALİYE VEKİLİ FERİT BEY — Bütçeyi biz iki aylık olmak üzere takdim ettik. Teşrinisani ve kanunuevvel aylarına mahsustur. Evvelki muvakkat bütçede kabul buyurduğunuz nispet dairesinde ayda beş milyon hesabıyla, iki aylığı on milyon olmak üzere takdim ediyoruz. Buna muafharan kabul buyurulan cephe zammı dolayısıyla ve cephe zammı teşrinievvelliptidasından itibaren tediye edileceğine göre üç ayda altışar yüz bin liradan bir milyon sekiz yüz bin lira dahi ilâve ettik.

Bir de hudut sıhhiyesi memurları vardır ki, bunun tafsilatını sonra arz ederim. Malumu âliniz olduğu veçhile, bunlar umumi bütçeden maaş almadıkları için ve halbuki, umumi bütçeden onların maaşları verilirmek lazım geldiği cihetle, onların maaşları için on üç bin küsur lira zam teklif ettiler.

Heyeti Âliyeniz bu muvakkat bütçeyi bir aylık da kabul edebilir, hattâ beş günlükte kabul buyurabilir. Bu sizin keyfinize ve arzuunuza vabestedir. Fakat ben deniz Bütçe Encümeninin bütün faaliyeti ile beraber, Bütçenin buradan çıkıp Heyeti Âliyenize geldikten sonra kabulünün bir ayda kabul olamayacağını tahmin ediyorum. Mamafih arzuyu âlilerinize vabestedir.

Bir aylık deyiniz, bir aylık olsun. Bendenizce iki aylık kabul buyuracak olursanız, ikinci bir defa, gelecek ayın nihayetinde bir aylık daha bütçe takdim ettirilmek meselenin önünü almış olursunuz. Binaenaleyh, iki aylık olarak muvakkat bütçenin mevkiî müzakereye vazını istirham ederim. (İki aylık olsun sesleri).

MUVAZENELİ MALİYE ENCÜMENİ REİSİ FERİT BEY (Çorum) — Efendim, malumu âminizdir ki, encümen muvazenei umumiyeyi kemali faaliyete tetkik ediyor. Bugün her bütçe devairi aidesine gidiyor, orada müfredat kadroları tetkik ediliyor. Bu suretle tasarrufu mümkün olan aksamı tasarruf ediliyor ve Heyeti Aliyenize tasarruf edilmiş bir bütçe takdim edilecektir. Fakat farz buyurunuz ki; bütçe yarın takdim edilse, Heyeti Aliyenizin on bir dakirenin bütçesinden ibaret olan bu meseleyi tetkik etmesi behemahal on bir içtima mütevakıftır, bir içtimada tetkik edilmesi imkânı yoktur. Bu müddet zarfında bütçeyi ikna etmek ihtimali yoktur.

Sonra, keza malumu âlileridir ki, muvakkat bütçeler, mal memurları için, en elim bir bar, bir esas teşkil eder. Mal memurları, muvakkat bütçenin vücudunu arzu etmez. Çünkü yapacağı hesabı muvazenei umumiyenin tetkikinden sonra yeniden tahsisatına geçirecek, mahsubatını yapacak, bilmem ne yapacak... Muvakkat bütçeler ne kadar teaddüt ederse o kadar fenadır. Onbeş günlük, bir aylık olmasıyla iki ay olması arasında hiç bir fark yoktur. Sizi temin ederim ki, encümen bilâfasiyla, her gün tetkikatta devam ediyor. Sekiz on gün zarfında heyeti umumiyeyi Heyeti Aliyenize takdim edilecektir. Fakat bu muvakkat bütçe kanununu kabul edilmediği gün, bütün muamelatı maliye durur, gerek tahsilat, gerek tediyat durur. Paraya çok ihtiyacımız vardır.

Tediyat da durdurulamaz. Çünkü ordu daima para ister. Bırakınız memurini mülkiyeyi, bir ay sonra maasını alabilsin. Fakat ordu ihtiyacı bir gün bile duramaz. Onun için muvakkat bütçe haddi zatında, bir avans mahiyetindedir. Bunu iki aylık, bir aylık, onbeş günlük kabulde hiç bir fark yoktur. On beş günlük, bir aylık kabul edip de ikinci bir muvakkat bütçe yapmak telaşına düşerek, bütün muamelatı hesabıyeyi teşviş etmektense, iki aylık kabul etmek ve bu suretle bütçeyi bu müddet zarfında heyeti umumiyesiyle tasdik etmek daha iyi olacaktır.

Binaenaleyh Heyeti Aliyenizden encümen namına istirham ederim, iki aylık olarak, bilâmunakaşa kabul edilsin. Çünkü evvelce de bir masabakı vardı.

Yani muvakkat bir bütçe kabul edilmişti ve arz ettiğim gibi, bu, avans mahiyetindedir. Her avans da mevcut olan kavamine tebean sarfedilir. Çünkü bu avansı vermek, alabildiğimize sarfetmeğe mezumunuz demek değildir, ait olduğu kanunların ahkâmına tevfiik hareket etmek şartıyla mezumdur. Binaenaleyh, bir mahzuru mali ve idari yoktur. Onun için muvakkat bütçenin iki aylık olarak kabulünü Heyeti Umumiyyeden rica ederim. Zaten bütçede tenkihat yaptık ve matbaaya verdik.

VEHİBİ BEY (Karesi) — Ferit Bey! tenkihat neden başlayacaktır? Umumi bütçede tenkihat yaptık ve matbaaya da verdik buyuruyorsunuz.

FERİT BEY (Çorum) — Encümenin yaptığı, tadilat, Heyeti Umumiyyenin tasdikine iktiran, etmedikçe, kaî bir mahiyeti haiz değildir. İster tenkihat yap-sın, ister zamaim icra etsin. Dünyanın her tarafında muvazenei umumiyeye tasdik edilir ve ifa edilen hidematın karşılığı verilir. Bu, bir kaidei umumiyedir. Yalnız şurasını nazarı dikkatinize arz ederim ki; encümenin mukatı nazarı daima Heyeti Vekilece münteriden görüşülerek ve onlarca da muvafakatı tamme hâsıl olduktan sonra tenkihat yapılmaktadır. Merkeze ait olan teşkilatın zaten münhal olan pek çok yerleri vardır. Münhalata kimseyi tayin etmiyorlar. Bu bir kere tasarruf edilmiş aksamıdır. Sonra, tayinden sarfınazar, Heyeti Vekileden her biri kendi devairine ait aksamı kabul etmiş, bunda da tasarruf ediliyor. Fakat bütçenin tasdikine kadar ifa edilmiş hidematın parasını vermemek, madelete muvafık değildir. Bu da pek tabii bir şeydir.

REİS — Efendim, muvakkat bütçenin heyeti umumiyesi hakkında söz söyleyecek var mı? (Hayır hayır sesleri).

21 . 10 . 1336

Büyük Millet Meclisi Riyasetine

Senei haliye teşrinisani iptidasından kânunuevvel gayesine kadar iki aylık müddete ait Maliye vekâletince tanzim ve Heyeti Vekilenin 21 . 10 . 1336 tarihindeki içtimasında kabul olunan muvakkat bütçe kanununu lâyhisiyle esbabı mucibe lâyhisi rapten takdim kılınmıştır efendim.

Büyük Millet Meclisi Reisi
Mustafa Kemal

Esbabı Mucibe Lâyhısı

Muvazenei umumiyeyi Devlete dahil, bulunan devairin 1336 senesi umum masarifi âdiyesine tahsisi muktazi mebalig ile varidatı umumiyeyi Devletin muhammenatını havi bütçe tanzim ve Büyük Millet Mec-

lisine takdim edilmiş ise de bunun tetkik ve tasdikıyla iadesi hayli zamana muhtaç olduğu derkârdır. 11 Eylül 1336 tarihli altı aylık muvakkat bütçe kanununun müddeti ise teşrinievvel nihayetinde hitama erecektir. Umumi bütçenin tasdiğe ıktiranına kadar güzereanı zaruri görülen daha iki aylık müddet için yeniden muvakkat bir bütçe tanzimi zaruri görülerek devairden alınan hesabata istinaden ve altı aylık muvakkat bütçe kanuniyle kabul olunan esasa nazaran şehri beşer milyondan on milyon liranın olbaptaki cetvelde münderiç nispetler dairesinde devaire taksim edilmek üzere avans olarak sarfına mezuniyet itasını mübeyyin tertip edilen lâyihai kanuniye leffen takdim edilmiştir.

Layihai Kanuniye

MADDE 1. — Bin üç yüz otuz altı senesi teşrinisanisi iptidasından kânunuevvel gayesine kadar hizmetleri umumiyenin ifasına mahsus olmak ve senesi mezkûre muvazenei umumiyesinden mahsup edilmek üzere ve marbut cetveldeki nispetler dairesinde on milyon liranın avans olarak sarfına Maliye Vekâletine mezuniyet verilmiştir.

MADDE 2. — İşbu iki ay zarfında varidatı umumiye Devlet kavanin ve nizamatı mahsusuna tevfi-kan ahiz ve cibayet olunur.

MADDE 3. — Matbuat ve İstihbarat Müdüriyeti Umumiyesinin üç yüz otuz altı senesi teşrinisanisi ve kânunuevvel maaşat ve masarifatı yirmi beş bin beş yüz doksan dört lira olarak kabul olunmuştur.

MADDE 4. — İşbu kanun tarihî neşrinden muteberdir.

MADDE 5. — İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

20 Teşrinievvel 1336

B. M. M. Reisi	Şeriye Vekili
Mustafa Kemal	Fehmi
M. İ. V.	Hariciye Vekili
Fevzi	Ahmet Muhtar
Dahiliye Vekili Namına	Adliye Vekili Namına
Ahmet Muhtar	Ahmet Muhtar
Nafia Vekili Namına	Maarif Vekili
Mahmut Celâl	Dr. Rıza Nuri
Maliye Vekili	S. ve İ. M. Vekili
Ahmet Ferit	Dr. Adnan
İktisat Vekâleti Vekili	Erkânî Harbiyesi Umumiye
Mahmut Celâl	Reisi
	İsmet

1336 senesi iki aylık muhassasat

Esaslı Devair	Lira
Meclisi umumi	180 000
Dünyu umumiyeye	1 759 881
Umuru Maliye Vekâleti	1 166 111
Rüsumat Müdüriyeti umumiyesi	110 400
Defteri hakani Müdüriyeti umumiyesi	69 208
Dairei Riyaset	4 121
Dahiliye Vekâleti	481 789
Emniyeti Umumiye Müdüriyeti umumiyesi	299 094
Umum jandarma kumandanlığı	602 910
Âşair ve Muhacirin Müdüriyeti umumiyesi	224 838
Posta ve telgraf müdüriyeti umumiyesi	102 686
Müdafaa-i Milliye Vekâleti	4 765 313
Umuru Şeriye Vekâleti	50 083
Umuru Adliye Vekâleti	444 931
Umuru Hariciye Vekâleti	23 823
Umuru Nafia Vekâleti	103 116
Umuru Maarif Vekâleti	116 981
Umuru İktisadiye Vekâleti	159 039
Sihhiye ve Muaveneti içtimaiye	123 482
İstihbarat ve Matbuat	25 594
Ceman yekûn	11 923 400

Liradır.

26 . 10 . 1336

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Cephe ile cephe gerisinde müstahdem ümera, zâbitan ve mensubini askeriye ve efrada ait cephe ve seferi zamları hakkındaki 25 Teşrinievvel 1336 tarihli kanun mucibince teşrinievvel ve teşrinisanisi ve kânunuevvel ayları maaşatı için şehri altı yüz bin lira hesabıyla bir milyon sekiz yüz bin liranın iki aylık muvakkat bütçeye ilâvesi icabeylediği cihetle meblâğı mezburun bilâhara muvazenei umumiyeden mahsubu icra edilmek üzere iki aylık masarifatı umumiyeye için ilâveten sarfına mezuniyet itası Maliye Vekâletinin 27 Teşrinievvel 1336 tarih ve 1066 - 6672 numaralı tezkeresinde bildirilmekle ifayi muk-tazasını rica ederim.

Büyük Millet Meclisi Reisi
Mustafa Kemal

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

3 Teşrinievvel - 1336 tarih ve 1875 - 403 numaralı tezkeresi âciziye zeyldir.

Muvazenei umumiyeye ithali takarrür eden Hududu Sıhhiye idaresi memurininin on aydanberi maaş alamamalarından nâşi aç ve bi ilâç ve sefil bir halde kalmalarına binaen Muvazenei umumiyenin tasdikine değin müterakim maaş ve masarifatının ita edilebilmesi için bu kerre Maliye Vekâletince tanzim ve Meclisi Âlilerine takdim olunan iki aylık muvakkat bütçeye idarei mezkûrenin sekiz aylık maaşatı için iki bin dört yüz kırk ve tahsisatı fevkalâdeleri için yedi bin yedi yüz seksen ve masarifat için dahi üç bin iki yüz liranın ilâvesini ehemmiyetle istirham eylerim efendim.

24 Teşrinievvel 1336
Sıhhiye Vekîfi
Dr. Adnan

Sıhhiye Encümeni Mazbatası

Riyaseti Celileye

Hududu Sıhhiye bütçesinin sekiz aylık maaşatı için iki bin dört yüz kırk ve tahsisatı fevkalâdeler için yedi bin yedi yüz seksen ve masarifatı için dahi üç bin iki yüz liranın Maliye Vekâletince tanzim ve Meclisi Âliye takdim olunan iki aylık muvakkat bütçeye ilâvesi encümenimizce bitelik Muvazenei umumiyeye tevdiî karargir oldu.

27 Teşrinievvel 1336

Encümen Reisi	M. M.
Kastamonu	Bursa
Dr. Suat	Emin

Kâtip
Bolu
Dr. Fuat

Muvazenei Maliye encümenininin kabul ettiği iki aylık muvakkat bütçe kanun lâyihasıdır.

MADDE 1. — Bin üç yüz otuz altı senesi teşri-nisanisi iptidasından kânunuevvelî gayesine kadar hidematı umumiyenin ifasına mahsus olmak ve senei mezkûre muvazenei umumiyesinden mahsup edilmek üzere merbut cetveldeki nisbetler dairesinde on bir milyon dokuz yüz yirmi üç bin dört yüz liranın avans olarak sarfına Maliye Vekâletine mezuniyet verilmiştir.

MADDE 2. — İşbu iki ay zarfında varidatı umumiyeyi Devlet kavanin ve nizamatı mahsusuna tevfiikan ahiz ve cibayet olunur.

MADDE 3. — İşbu kanun tarihi neşrinden mu-teberdir.

MADDE 4. — İşbu kanunun icrasına Maliye Vekîli memurdur.

Riyaseti Celilenin 21 Teşrinievvel 1336 tarihli ve 270 numaralı tezkeresiyle teklif edilip encümenimize havale buyurulan Muvakkat bütçe kanun lâyihası tetkik ve müzakere olundu. İstihbarat müdürüyeti umumiyesinin avansı Meclisi Âlice mukaddema kabul edilmiş olduğuna göre buna dair olan ikinci madde tayyedildiği gibi kezafile Riyaseti Celilenin 27 Teşrinievvel 1336 tarihli tezkeresiyle mukaddema kabul edilmiş olan Zamaim kanununun istilzam eylediği bir milyon sekiz yüz bin lira ile sekiz aydanberi maaş alamayan Hudud sıhhiye idareleri maaşatı ve tahsisatı fevkalâdeleri için de on üç bin dört yüz liranın Müdafaa-i Mâliye ve Sıhhiye vekâletleri bütçelerine ilâvesi kabul olunarak birinci madde yekünü o suretle tashih edilmiş olmakla kabulü Heyeti Umumiyeye arz olunur.

30 Teşrinievvel 1336

Muvazenei Maliye

Encümeni Aecisi	M. M.
Ferit	Fuat
Kâtip	Aza
Bulunamadı.	Mehmet Şükrü
Aza	Aza
Mardin	Hakkâri
Necip	Mazhar Müfit

Aza
Muhalifim
Mehmet Vehbi

REİS — Maddelere geçilmesini arzu buyuruyorum musunuz? Arzu edenler lütfen ellerini kaldırsın. Maddelere geçilmesi kabul olundu.

MADDE 1. — Bin üç yüz otuz altı senesi teşri-nisanisi iptidasından kânunuevvelî gayesine kadar hidematı umumiyenin ifasına mahsus olmak ve senei mezkûre Muvazenei umumiyesinden mahsup edilmek üzere merbut cetveldeki nisbetler dairesinde on bir milyon dokuz yüz yirmi üç bin dört yüz liranın avans olarak sarfına Maliye Vekâletine mezuniyet verilmiştir.

REİS — Buna dair söz söyleyecek var mı?

VEHBI BEY (Karesi) — Fikrimde ısrar ediyorum bir aylık olmak üzere.. (iki sesleri).

REİS — Aynen maddeyi kabul buyuranlar lütfen ellerini kaldırsın. Madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — İşbu iki ay zarfında Varidatı umumiyeyi Devlet kavanin ve nizamatı mahsusuna tevfiikan ahiz ve cibayet olunur.

VEHBİ BEY (Karesi) — Usulî müzakereye muvafık değildir. Evvelâ tadil teklifi reye konur sonra asıl madde. Nizamname böyledir. Eğer nizamnameye göre hareket edeceksek evvelâ tadil teklifi reye konur. Saniyen madde-i asliye reye konur. Zati âliniz evvelâ maddeyi okudunuz nizamnameyi nazarı dikkate alınız.

HASAN FEHMİ BEY (Gübhane) — Malûmu âlileri tadil teklifleri tahriri olur. Şifahi olan teklifler temenniyat şeklindedir. Tadilname olmak için tahriri takdir olmak lazımdır.

VEHBİ BEY (Karesi) — Yazıyor ve gönderiyordum.

REİS — Efendim ikinci maddeye ait söz söyleyecek var mı? İkinci maddeyi aynen kabul edenler ellerini kaldırsın. İkinci madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — İşbu kanun tarihi neşriden mu-teberdir.

REİS — Buna dair söz söyleyecek var mı? (Yok sesleri). Madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

REİS — Bunu da kabul buyuruyor musunuz? (Kabul, kabul sadafarı). Aynen kabul olunmuştur.

Efendim heyeti umumiyesi tayıni esami ile reye konacak. Reylerinizi istimal buyurunuz. Rica ederim, kalkışmayalım, biran evvel bitirelim.

MAZHAR MÜFİT BEY (Hakkâri) — Tayıni esami oluncaya kadar başka iş görelim.

SÜLEYMAN SIRRI BEY (Yozgat) — Reyler toplana dursun, biz işinize bakalım efendim.

MUSTAFA SABRİ EFENDİ (Siirt) — Reyler tasnif edilinceye kadar müzakereye devam edelim.

REİS — Reyler toplansın, zaten ruzmanemizde uzun mesele yok.

MUSTAFA SABRİ EFENDİ (Siirt) — Niçin efendim, kanunlar var.

REİS — Efendim dinleyin. Ara tasnif edildi : Reye iştirâk eden yüz on, yirmi üç ademi kabule karşı seksen yedi kabul ile Muvakkat bütçe kanunu kabul olunmuştur. Arkadaşlarımızdan bir çokları soğuktan şikâyet ediyorlar. Ben de o şikâyet edenlerle beraberim. Pazartesi günü aynı saatte içtima etmek üzere Meclise bitam veriyorum.

Muvakkat Bütçeyi Kabul Edenler

Şevki B. (İçel), Muhtar Fikri B. (Mersin), Şükürü B. (Canik), Ragıp B. (Kütahya), Hüseyin Avni B. (Kozan), Feyyaz Âli B. (Yozgat), Cemil B. (Kütahya); İhsan B. (Cebelibereket), Hilmi B. (Bolu), Mahmut B. (İzmir), Vehbi B. (Niğde), Ömer Mümtaz B. (Ankara), Hüseyin B. (Elâziz), Dr. Abidin B. (Lâzistan), Mustafa Kemal Paşa (Ankara), Cevdet B. (Kütahya), Feyzi Ef. (Malatya), Esat Ef. (Aydın), Hasan Tahsin B. (Antalya), Atf B. (Bayezit), Mahmut Sait B. (Muş), Ali Ulvi B. (Burdur), Mustafa Fehmi Ef. (Bursa), Salih Ef. (Siirt), Veysel Rıza B. (Gümüşhane), Ethem Fehmi B. (Muğla), Cevat B. (Bolu), Nuri B. (Bolu), Hakkı Behiç B. (Denizli), Abdülhak B. (Dersim), Derviş B. (Mardin), Reşit B. (Saruhan), Mustafa B. (Antalya), Yasin B. (Olti), Hüsnü B. (Bitlis), Mustafa Vasfi (Tokat), Necmettin B. (Siirt), Necip B. (Mardin), Ahmet Ferit B. (İstanbul), Hasan Fehmi B. (Gümüşhane), Fuat B. (Çorum), Şerif B. (Sinop), Ali Vasıf B. (Genç), Mustafa Sabri Ef. (Siirt), Mesut B. (Karahisarışarki), Hü-

seyin Hüsnü Ef. (İsparta), Operatör Emin B. (Bursa), Dr. Suat B. (Kastamonu), Hasan Hayri B. (Dersim), Edip Ef. (Batum), Hacı Ahmet Ef. (Muş), Dursun B. (Çorum), Abdülgani B. (Siverek), Sırrı B. (Ergani), Ali Vefa B. (Antalya), Mehmet Nâdir B. (İsparta), Şevket B. (Sinop), Ali Rıza Ef. (Batum), Abdülkadir B. (Kastamonu), Nebil Ef. (Karahisarışahip), Mahmut Tufan B. (Hakkâri), Besim Atalay B. (Kütahya), Neşet B. (Üsküdar), Mazhar Müfit B. (Hakkâri), Mehmet Emin B. (Ergani), Mahmut B. (Ergani), Mehmet B. (Biga), Hamdi B. (Canik), Necip B. (Ertuğrul), Tahsin B. (Aydın), Yunus Nadi B. (İzmir), Tahsin B. (Maras), Kılıç Ali B. (Ayıntap), Mustafa Kemal B. (Ertuğrul), Yusuf B. (Denizli), Osman Fevzi Ef. (Erzincan), Fikri B. (Genç), Mustafa B. (Karahisarışarki), Ferit B. (Çorum), Abdürrahman Lâmi Ef. (Ayıntap), Seyfi Ef. (Kütahya), Reşit Ağa (Malatya), Mustafa Lütfi B. (Siverek), Faik B. (Cebelibereket), Rüstem B. (Olti), Tahsin B. (Elâziz), Naim Ef. (İçel), Yusuf İzzet Paşa (Bolu)...

Kabul Etmeyenler

Vehbi Ef. (Konya), Ziya B. (Bitlis), Hasip B. (Maras), Vehbi B. (Karesi), Vehbi Ef. (Konya), Süleyman Sırrı B. (Yozgat), Hafız Abdullah Ef. (İzmit), Ahmet Nafiz B. (Canik), Hüseyin Hüsnü Ef. (Üsküdar), Asum B. (Erzurum), Hasan Basri B. (Karesi), Ali Haydar B. (Genç), Memduh B. (Karahisarı Şarki),

Halil B. (Ertuğrul), Hulusi B. (Karahisarışahip), Neşet B. (Kangırı), Abdülgafur Ef. (Karesi), Reşat B. (Saruhan), Abdullah Ef. (Sinop), Mustafa Zeki B. (Dersim), İsmail Suphi B. (Burdur), Nâzım B. (Tokat), Mustafa Ef. (Siirt)...